

Handwritten: 3. izdaja

Livijev komentar.

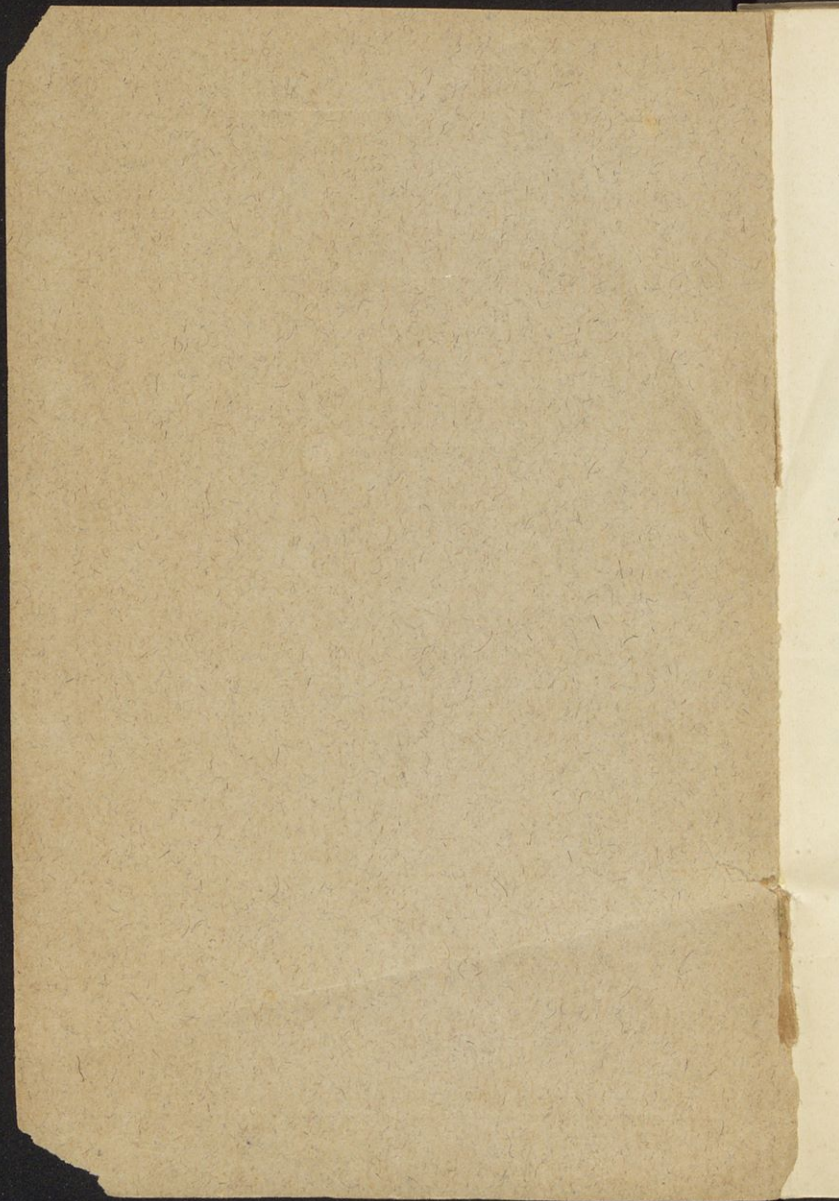
Sestavil
Anton Jeršinovič.

V Ljubljani 1908.

Založilo „Društvo slovenskih profesorjev“.

Tiskala „Katoliška tiskarna“.

Prva knjiga.

A 320013292

65.38295 f17

202422889

Uvod.

Titus Livius je bil rojen l. 59. pr. Kr. v Pataviju, današnji Padovi. Baval se je s filozofijo, retoriko in zgodovino, političnega življenja pa se ni udeleževal. Sicer vemo o njem le toliko, da je živel dalj časa v Rimu in bil obče spoštovan; tudi cesar Avgust mu je bil prijatelj. Umrl je l. 17. po Kr.

Svoje glavno delo je naslovil *Titi Livii ab urbe condita libri*. V 142 knjigah je popisal zgodovino rimske države od ustanovitve mesta do l. 9. pr. Kr. Ohranjenih je le 35 knjig, in sicer 1.—10.; in 21.—45.; o ostalih knjigah imamo ohranjeno kratko vsebino.

Livijevo delo preveva duh ljubezni do domovine, jezik pa mu je lep in bogat, mestoma pesniški.

Predgovor.*

Operae pretium facere kaj zaslužnega storiti; — *res* (pl.) *populi Romani* = *res a populo R. gestae*; — *ausim* stara oblika konj. perf. = *ausus* sim.; — *quippe* daje oziralnemu stavku vzročni pomen; večinoma s konj.; — *rem* namreč: *res populi Romani perscribere*; — *vulgo* 1. (vulgus) med ljudstvo spraviti, objaviti; *vulgatus* razširjen, v navadi; — *in rebus* (vsebina): *scribendi arte* (oblika); — *rudis*, *e* surov, neobdelan; priprost; — *vetustas* starodavniki; tukaj glede na način njihovega pisateljevanja; — *iuvabit: me* veselilo me bo; — *consulere memoriae* (dat.) skrbeti za kaj; — *pro virili parte* = *pro mea parte* (kolikor je v mojih močeh); — *nobilitas ac magnitudo* sijajna slava; — *officere* (ob., *facere*) nasprotovati, ovirati; — *res est immensi operis* (gen. qual.) namreč: a primordio urbis *res populi Romani perscribere*; — *ut quae* = *quippe quae*, gl. § 2.; — *repetere supra* nazaj segati; — *eo* = *adeo*, tako zelo; — *res laborat magnitudine sua* se šibi pod svojo lastno težo; — *haud dubito quin* brezdvomno; — *proxima* (dopolni: tempora); — *iam pridem* že davno; — *vires se conficiunt* moči se izrabljajo; — *contra* (adv.) nasprotno, pa; — *laboris praemium* plačilo za trud; — *tantisper certe* vsaj za toliko časa; — *prisca illa* one lepe stare čase; — *expers* nedeleden, brez; — *etsi non . . . tamen* če tudi ne . . . pač pa; — *sollicitus* 3 nemiren, vznemirjen; *aliquem sollicitum facere* spraviti koga v strah (da ne razžali koga izmed še živečih); — *ante conditam condendamve urbem* predno se je (ali naj bi bilo) mesto ustanovilo; — *decōrus* 3 = *ornatus*; — *incorrupta rerum gestarum monumenta* nepokvarjeni, zanesljivi zgodovinski viri; — *refellere* (fallo 3) ovreči; — *in animo (mihi) est* nameravam; — *venia datur alicui mora* se komu odpustiti; — *augustus* 3 vzvišen, čestitljiv; — *et si cui populo licere oportet* dopolni: id populo Romano licet; nam ea belli gloria etc.; — *origines*: pisatelj misli na več dogodkov pri

* Komentar je sestavljen po Zingerle-Scheindlerjevi izdaji.

ustanovitvi mesta, zato plur; — *ad deos referre auctores* v
 zvezo spraviti z bogovi kot povzročitelji; — *ut et hoc tam aequo
 animo patiantur* da tudi to takisto ravnodušno prenašajo; —
Martem parentem ferre Marta imenovati očeta; — *haud in
 magno* = in minimo; — *discrimen* razloček; (odločilni) pomen; —
mihi dat. ethicus; — *animum intendere ad aliquid* pozornost
 obrniti na kaj; — *artes* sredstva, pripomočki (v nasprotju z
 naravnim razvojem); — *imperium parere* državo ustanoviti; —
disciplina labitur redovitost pojema; — *desido* 3 padati, po-
 grezati se; — *primo - deinde - tum - donec*; — *magis magisque*
 bolj in bolj; — *praecipites ire* zrušiti se; — *remedium* zdravilo,
 odpomoček (postave dane od cesarja Avgusta); — *in cognitione
 rerum* pri proučevanju zgodovine; — *documenta omnis exempli
 in inlustri monumento posita* vsakovrstni slučaji življenja za
 zgled postavljeni na vzvišenem spomeniku; — *inde* odtod; —
imitare = imiteris; — *foedus* 3 grd; *foedum inceptu* zlobno po-
 začetku; — *ceterum* sicer pa; — *negotium susceptum* započeto
 delo; — *nec in quam civitatem* = *nec civitas, in quam*; —
serus 3 pozen; rabi adverb!; — *res* bogastvo, moč; -- *nuper*
 (nova per = per haec nova) v zadnjih časih; — *abundantes* v
 izobilju; — *per luxum atque libidinem* (aliteracija!) v razkošju in
 nasladi; — *pereundi perdendique omnia* zavisi od desiderium; —
querella (queror 3) tožba; — *cum bonis ominibus, cum* znači
 spremno okolnost; — *omen* želja; *precatio* molitev; — *orsis*
 sc. nobis (ordior 4.) nam, ki smo začeli; — *successus, us* uspeh.

I.

Iam veže splošna razmotrivanja v predgovoru s predmetom samim; — *primum omnium* pred vsem; neutr. plur. od *omnis* in drugih adjektivov rabi Livij samostavno tudi v cas. oblq. — *satis constat* je splošno mnenje; — *Aeneae Antenorique* (dat.); sicer abstines z *ab* in abl. ali pa s samim abl.; — *vetusti iure hospitii* ker sta bila stara gostinjska prijatelja; — *omne ius belli* vse, kar bi jim bilo po vojnem pravu dovoljeno; — *Enetum* = *Enetorum*; — *sedition* ustaja; — *Euganeisque pulsus*: priredje ali aktivni deležnik!; — *et* in res; — *in quem locum* = locus, in quem; — *pagus*, i okraj; — *ab simili clade* vsled slične nezgode; — *ad maiora rerum initia* da ustanovi večjo državo (nego je bila država Enetov); — *ducentibus fatis* sc. eum; *fatum* in pl. *fata* usoda; — *classe tenere ad* prijadрати kam; — *ut quibus* = quippe quibus stoji v vzročnem razmerju k stavku cum praedam agerent; — *ab immenso prope errore* po skoro neizmernih pomorskih blodnjah; — *ad arcendam vim advenarum* da zabranijo nasilno prodiranje prišlecev; — *inde* odslej (o poznejših dogodkih); — *affinitas* sorodstvo (po ženitvi), svaštvo; — *consisto* 3 postaviti se (v bojni red); — *priusquam signa canerent* predno je bilo dano znamenje za spopad; — *primores* prve bojne vrste; — *percunctari* poizvedovati, vprašati. V direktnem govoru bi stalo: *percunctatus* ... *postquam audit* ... *admiratus sanxit*; — *mortales* = homines; — *condendae urbi* (dat. fin.) da ustanovi mesto; — *nobilitas gentis* plemeniti rod; — *fidem futurae amicitiae sancire* zvesto prijateljstvo skleniti za prihodnje; — *inde* časovno: potem, nato; — *in hospitio apud aliquem esse* uživati gostoljubnost; — *apud penates deos* vzpričo hišnih bogov; — *publico*: focderi; — *filiā* ... *datā* s tem, da mu je dal svojo hčer za ženo; — *utique* adv. vsekakor, še prav posebno; — *stabilis* stalen; — *finiendi erroris*: zavisi od spem; — *stirps virilis fuit* se je rodil moški potomec; — *nomen dicere* = nomen dare.

II.

Bello petere aliquem z vojsko iti nad koga, napasti ga; — *paciscor* po pogodbi določiti; *pacta* zaročena; — *aegre pati* težko prenašati, nejevoljen biti; — *diffidere rebus* (suis) ne zaupati v lastno moč; — *iam inde ab initio* že takoj v začetku; — *nimio plus* daleko bolj; — *accola* mejaš, sosed; — *haud gravate* ne težko, prav rad; — *socia arma iungere cum aliquo* vojska, zavezo skleniti, združiti vojski; — *deinde* odslej; — *Troianis studio ac fide non cessere* (cedo 3) niso zaostajali za Trojanci glede uslužnosti in zvestobe; — *fretus* trdno zaupajoč; — *coalesco* 3, *coalui* vkup rasti, tesno se združiti; — *in dies magis* vsak dan bolj; — *fretum* morska ožina; — *cum* (concessivum); — *moenibus* (Lavinii) *bellum propulsare* z ozidja odbiti napad; — *secundus alicui* ugoden za koga; srečno izpal; — *opera mortalia* pozemeljski čini; — *ius fasque* človeško in božje pravo; *quemcumque ... est* kakorkoli se sme po človeškem in božjem pravu nazvati; — *situs est* pokopan je; — *super* na bregu (ki je višji nego struga); — *indiges* domačin, ἐπιγώριος.

III.

Maturus z dat. zrel, dorasel za kaj; — *puber aetas* polnoletnost; — *tantisper* za oni čas, medtem; — *tutela* varušvo; — *indoles* zmožnost, nadarjenost; — *avitus* 3 (avus) po starem očetu podedovan; — *ambigo* 3 dvomiti o čem, preiskovati; — *hicine* vprašalni *hic* (= hic-ne); — *Illo incolumi* (abl. abs.) ko je Ilion še stal; — *comes paternae fugae* ki je spremljal očeta na begu; — *nuncupare* (nomen capere) imenovati, nazivati; — *abundante multitudine* ko je število prebivalcev preveč naraslo; — *ut tum res erant* za tedanje razmere; — *noverca* mačeha; — *sub monte* na vznožju gore; — *urbs in dorso porrecta* (porrigo 3) mesto čez gorsko sleme se raztezajoče; — *coloniam deducere* (stalen izraz) naselnike odposlati; naselbino ustanoviti; — *ferme* = fere; — *maxime fuis Etruscis* zlasti, ker so premagali E.; — *rudimentum* prvi poskus, začetek; — *movere arma* zgrabiti za orožje, upreti se; — *pax convenit* mir se sklene; — *finis* meja; — *submergi* utoniti; — *Aventino* (ime naslednjega kralja): dat. k *regnum per manus*

tradidit. — *per manus* iz rok v roke, zdržema, brez presledka; — *legare* zapustiti (v oporoki); — *verecundia* spoštovanje; — *per speciem honoris* navidez kot odlikovanje; — *legere aliquam Vestalem* (stalen izraz) izbrati, izvoliti; — *virginitas* devištvo; — *partus* (us) porod, potomstvo; — *spem adimere* vzeti nado.

IV.

Origo tantae urbis debebatur fati usojeno je bilo, da je nastalo tako slavno mesto (ljudje sami proti usodi ne premorejo nič!); — *imperium maximum secundum deorum opes* država prva za bogovi; — *geminum partum edere* dvojčke poroditi; — *seu ita rata* (= *seu quia ita rata est*) *seu quia*; — *auctor* povzročitelj; — *vindicare a crudelitate* rešiti koga česa; — *profluens aqua* tekoča voda; — *forte quadam divinitus* po naključju, ki je pa bilo božja volja; — *effundi* razliti se, izstopiti, poplaviti; — *stagnum* stoječa voda, luža; *lenis* plitev; — *cursus iusti amnis* prava struga; — *quamvis languidā aquā* v vodi, četudi le počasi tekoči (spada k *infantes mergi*); — *mergere* = *submergere* potopiti; — razvrsti: *et dabat (Tiberis) spem ferentibus* (*infantes*) *posse mergi* *infantes quamvis languidā aquā*; — *defungi imperio* povelje natančno izvršiti; — *eluvies* (luo 3) = *stagnum*; — *figus, us f.* smokva (drevo); — *vastae solitudines* razsežne pustinje; — *alveus* čoln, nečka; *fluio* 1. gugati se; — *in sico* na suhem; — *vagitus puerilis* (= *v. puerorum*) vik, vriščanje; — *submissus* viseč; — *mamma, ae* prsi, vime; — *mitis* prijazen, nežen; prestavi z adverbijem! — *lambere* lizati; — *stabulum* hlev; *stabula* pristava; — *aliquem educandum dare* v rejo dati; — *adolescere* dorasti; — *segnis* len, nemaren; — *peragrarare* (*per, ager*) *inf. hist.*: hoditi, potikati se, klatiti se; — *saltus, us* gorovje; — *robore sumpto* = *r. accepto*; *subsistere* lotiti se, premagati v boju, *latro, onis* ropar; — *seria ac iocos celebrare* preganjati si čas z resnim delom in z igrami.

V.

Ludicrum igra; praznik; — *tempestatibus* = *temporibus*; — *sollemne* (*sollus* = *totus in annus*) = *ludicrum*, ki se vsako leto obvršava; — *per lusum atque lasciviam* v razposajenih igrah; — *currerent*: po mestu okoli; — *insidiari alicui* za-

lezovati, prežati na koga; — *ob iram amissae praedae* iz jeze, ker so izgubili plen; — *ultro* (še) povrhu; — *crimini dare* dolžiti koga; — *hostilem in modum* prav kakor sovražniki, liki sovražniki; — *tollere* vzprejeti, rešiti; — *congruere* strinjati se; — *rem immaturam aperire* dogodek prezgodaj razglasiti; — *per occasionem* o priliki; *per necessitatem* prisiljen; — *indoles* (naravne) zmožnosti ali lastnosti; — *servilis* hlapčevski; — *Numitori tetigerat animum memoria nepotum* N. se je spomnil svojih vnukov; — *sciscitari* poizvedovati, povpraševati; — *haud procul est* = non multum abest; — *undique* od vseh strani, (pravzaprav le od dveh, namreč od Romula in Rema); — *dolum nectere* snovati zavraten napad; — *globus* kopa, četa; — *obtruncare* umoriti.

VI.

dictito 1 (frequent. od dico 3) ,pod pretvezo‘; — *praesidio armisque* z oboroženo posadko; — *perpetrare* izvršiti; — *extemplo* takoj; — *deinceps* v nepretrgani vrsti, neposredno nato; — *agmine* v redu, v četi (kakor oddelek vojakov); — *consentiens vox* glasno pritrdjevanje; — *ratus* (reor računam) določen, pravomočen; *ratum efficere* potrditi; — *res* pri Liviju pogosto v pomenu *res publica*; — *cupido me capit alicuius rei* polasti se me želja po čem, poželim kaj; — *et in* v resnici; — *ad id* razen tega; — *prae* vzpričo; — *intervenire alicui* motiti, ovirati; — *cogitationes* načrti; — *aetatis verecundia* gl. III., 10.; — *discrimen facere* odločiti; — *ut dii legerent, qui regeret*: v prevodu za glavnim stavkom! — *augurium* znamenje ali prikazen (n. pr. ptiči), ki jo pošljejo bogovi kot odgovor na razna vprašanja; *ad inaugurandum* za opazovanje ptičjega letanja; — *legere* = eligere; — *qui* = uter; — *templum* (τέμενος) del neba, na katerem augur prikazen opazuje; dalje vsak od augurja odmerjeni in posvečeni prostor; tukaj mesto, s katerega se opazuje.

VII.

Priori najprej; — *vultur* jastreb; — *regem* (pred.) kot svojega kralja; — *regnum trahebant* vsak je svojemu vodji pripisoval kraljevsko čast; — *altercatio* prepir; *cum altercatione congressi* so se začeli prepirati; — *irae* (plural, ker velja o obeh strankah); — *turba* zmešnjava, hrušč; — *vulgatus* gl. praef. 2; —

ludibrio fratris bratu v posmeh; — *increpito* 1 zmerjam; — *adiecisset*: Romulus; — *ritus* običaj; *sacra facere* češčenje uvesti; — *boves mira specie* čudovito lepo govedo; — *qua* tam kjer; — *nando fluvium traicere* reko preplavati; — *locus herbidus* kraj s travo porasel; *pabulum laetum* bujna trava; — *reficere* poživiti, okrepčati; — *gravatus* nasičen, poln; — *sopor me opprimit* trdno zaspim; — *ferox viribus* silno močan; — *spelunca* jama, votlina; — *vestigia eo deductura erant* sledovi bi ga bili morali tja peljati; — *eximius* poseben, odličen; *eximiam quamque pulchritudine* in sicer ravno najlepše; — *cauda* rep; — *perlustrare* pregledovati; — *pergere* napotiti se; — *foras* (adv.) navzven; — *confusus et incertus animi* zmeden in neodločen; — *infestus* 3 nevaren, sovražen; — *occipio* = *incipio*; — *desiderium* poželjenje, hrepenenje; *relictarum* gen. obi.; — *mugio* 4 mukati, rjoveti; — *reddita vox* odgovor; — *clava* kij, gorjača; — *nequaquam* zastonj, brezuspešno; — *morte* (in *mortem*) *occumbere* umirajoč zgruditi se; — *ea*: loca; — *auctoritas* osebni vpliv, ugled; — *miraculum litterarum* (tedaj še občudovana) umetnost pisanja; — *venerabilis* čestitljiv, spoštovan; — *rudis artium* neomikan; — *divinitate credita C. matris* ker so verovali na božanstvenost njegove matere K.; — *fatiloqua* (fatum, loquor) vedeževalka; — *trepidare* bojazljivo tekati semtertja (ker so se bali junaka napasti); — *reus* kriv; — *excio* 2 in *excio* 4 poklicati; — *habitus* zunanost, nastop; *forma* postava; — *accipere* slišati, zvedeti; — *veridicus* resnico govoreč, resničen; — *interpretes deum* (= *deorum*) razlagalec božje volje; — *canere* prorokovati; — *dicare* posvetiti; inf. fut. pass.; — *accipere omen* prorokovanje sprejeti; — *fata implere* izvršiti, kar je usojeno; — *sacrum facere alicui* žrtvovati komu; — *daps* f. pojedina (pri žrtvovanju); — *inclitus* znan, slaven; — *praesto esse* navzoč biti; *ad tempus* o pravem času; — *exta*, pl. drob (srce, pljuča itd.); — *ad-edere* povžiti; — *antistes* načelnik; *a. sacri* svečenik; — *peregrinus* zunanji, tuj; — *fautor* pospeševatelj, zaščitnik; — *sua fata* njemu namenjena usoda.

VIII.

Rite pravilno, spodobno; — *populi unius corpus* jeden narod; — *nulla re praeterquam* = *nulla re nisi*; — *agrestis* kmečki, neolikan; — *insigne, is* znamenje, znak; — *cum* —

tum i—i, nele, — ampak tudi; — Zveza: (Romulum) *eum numerum secutum esse* da si je izbral; — *portendere* (pro, tendo) prorokovati; — *me haud paenitet* nisem nezadovoljen, storim rad; — *sententiae alicuius esse* pridružim se mnenju; *apparitor* služabnik (kraljev); — *hoc genus*: acc. adv. k apparitores; — *sella curulis* uradni stol (višjih rimskih oblastvenikov); — *toga praetexta* (texere tkati) s škrlatom pretkana; — *muniti-onibus alia atque alia loca adpetendo* s tem, da so kraj za krajem utrjevali; — *ad id, quod tum hominum erat* v razmerju s tedanjimi prebivalci; — *vanus* prazen, ničeven; brez pomena; — *allicio* privabiti; — *conciendo obscuram atque humilem mult.* priredno: conciebant et...; — *ementiri* nalogati, napačno poročati; — *proles* (= progenies) *e terra nata* domač rod (ne priseljen), domačini; *descendentibus* (dat.), če greš doli (s Kapitolija); — *saepire* zagradi; — *asylum* (ἄσυλον) zavetišče; — *turba omnis* = turba omnis generis; — *sine discrimine* brez razločka; — *primum roboris* = primum robur (jedro, kal); — *haud paeniteret* gl. § 3; — *consilium parare* izbrati si svetovalce.

IX.

Penuria nedostajanje, malo število; — *duratura erat* bi bila (najbrž) trajala; — *hominis aetatem* le eno človeško dobo; *conubium* ženitvanjska pravica; — *ex consilio* po sklepu; — *vicinus* sosednji; — *ex infimo* iz prav majhnih početkov; — *gravari* upirati se; — *simul — simul* = et... et; — *in medio* v sredi mej njimi; *moles* (tukaj:) moč; — *dimissi*: sunt legati; — *ec quod* = num quod (= aliquod); — *compar* jednako-praven; — *pubes* = iuventus; — *spectare ad meriti* na kaj; *aegritudo animi* jeza, nejevolja; — *dissimulare* prikriti; — *ex industria* nalašč, namenoma; — *apparatus* sijaj; — *concelebrare* (navadno simplex) slaviti, slavlje prirejati; — *proximi quique* uprav najbližji sosedje; — *hospitaliter* gostoljubno; *frequens aliqua re* bogat, obilen; *eo* = tja (in spectaculum); *mentes cum oculis deditae* zamaknjen; *ex composito* po dogovoru, kakor je bilo dogovorjeno; — *forte* po naključju, na slepo; — *incidere in aliquem* naleteti na koga; — *destinare* določiti; — *species* postava, stas; — *globus* = manus; — *identidem* (idem et idem) opetovano; — *maestus* (maeror) žalosten, užaljen; — *per fas ac fidem* nepravilno in nepošteno (po

prisegi in dani besedi); — *decepti* ukanjeni; — *indignatio* srd, nejevolja, razjarjenost; — *illas in matrimonio fore* da bodo prave zakonske žene; — *fortunae* premoženje, *civitas* državljansko pravo; *liberum* = *liberorum*; — *mollire iras* utešiti jezo, potolažiti se, pomiriti se; — *gratia* ljubezen; — *eo melioribus viris usuras, quod* da bodo imele tem boljše može, ker . . .; — *adnitor* prizadevati si, truditi se; — *suam vicem* (adv. acc.) *officio fungi* vsak zase svojo dolžnost storiti; — *desiderium* želja, hrepenenje; — *blanditiae* laskanje; — *purgare* čistiti; opravičevati se; — *cupiditas atque amor* strastna ljubezen; — *efficacem esse ad* . . . vplivati na kaj; — *muliebre ingenium* žensko srce.

X.

Admodum povsem, zelo; — *mitigare* omehčati, pomiriti; — *tum maxime* prav tedaj; — *sordida vestis* žalna obleka; — *indignationes* izrazi nejevolje; — *continere domi* na dom omejiti, doma obdržati; — *congregari* zbirati se; — *nomen maximum* najbolj slavno ime; — *lente* prepočasi; — *non satis impigre* ne dovolj navdušeno; — *pro ardore iraque* za njihovo hudo jezo; — *nomen Caeninum* vsi Ceninci; — *effuse* (effundo) brez reda, razpršen; — *fit obvius* se postavi nasproti; — *spoliare* oropati; — *exercitus victor* zmagovita vojska; — *cum factis vir magnificus tum f. ostentator haud minor* mož, ki zna slavne čine takisto izvršiti kakor ponašati se z njimi; — *ferculum* (ferre) polica, stojalo; — *ad id* v ta namen; — *designare* zaznamovati, določiti; — *animo metari* v duhu premeriti; — *dedicare* posvetiti; — *opimus* dragocen; *opima spolia* (bojna oprava) = *spolia ducis hostium caesi*; — *me auctorem sequentes* po mojem zgledu; — *visum (est)* = *placuit*; — *irritus* ničev(en), prazen; — *nuncupare* gl. IV. 2.; — *laus (eius doni) vulgatur* slava se razširja; — *compotum* (od *compos*) deležen; dopolni: *laudis*.

XI.

Solitudo osamljenost; *per s.* ker rimska pokrajina ni bila zastražena; — *raptim* v hitrici, urno; — *palari* (posamič) okrog se potikati; — *ovare* (vriskati) z abl. caus.; — *fatigare*

utruditi; omehčati, ganiti (*precibus*); — *veniam dare alicui* odpustiti, milosten biti proti komu; — *aliquem in civitatem accipere* dati komu državljansko pravico; — *res coalescit* gl. VIII. 1.; — *animi ceciderant* upadel jim je bil pogum; — *utroque* = in utrumque oppidum; — *ubertas* rodovitnost; — *nomen dare* zglasiti se; — *novissimum* nazadnje; — *multo* (pri superl.) = *longe* daleko; — *per iram aut cupiditatem* nasprotje: *consilio*; — *bellum ostendere* groziti z vojsko; *b. inferre* (v resnici) jo začeti; — *aquam petitem* (supin) *ire* iti po vode; — *accepti*: in arcem; — *obrutam armis* = obruerunt armis et... (so jo pokrili) s ščiti in...; — *prodendi exempli causa* v svarilo; — *ne quid... esset* da se izdajalec ne sme na nič več zanašati; — *additur fabula* dostavlja se, pripoveduje se tudi; *vulgo* (adv.) običajno; — *armilla* zapestnica; — *bracchio laevo* (abl. loc.) na levi roki; — *anuli gemmati magna specie* krasni prstani z vdelanimi dragimi kameni; — *pepigisse eam*: id, *quod* etc.; — *pangere* zase zahtevati (po pogodbi); — *eo* zato; — *illi* = in eam; — *derecto* naravnost; — *fraude agere* visam ker se je zdelo, da ravna zavrtno.

XII.

Inde namreč *ex arce*; — *quod campi est, complexset* = totum campum complexset, qui... est; — *in aequum* na plano, v nižavo; — *stimulante animos*: quorum animos ira atque c. stimulabat (ki jih je spodbadala jeza in poželjenje); — *in adversum subire* navzgor (proti griču) se pomikati; — *pugnam ciere* klicati na boj, navduševati; — *iniquus* neugoden; *iniquo loco*: koncesivno; — *ad prima signa* v prvi bojni vrsti; — *ut* bržko; *confestim* takoj; — *acies inclinatur* majati se, nagibati se; umikati se; — *actus* s seboj potegniti (aktivno!); — *urbi fundamenta icere* temelj položiti; — *vallis* dolina, nižava; *superare* prekoračiti; — *saltem* vsaj; — *demere* odvzeti, oprostiti; — *sistere* ustaviti; — *ope praesenti* osebna pomoč; — *iterare* = renovare obnoviti; — *provolare* naprej hiteti (k prvi bojni vrsti); — *R. effusos agere* v divjem begu pred seboj gnati; — *toto... est* = per tantum spatium, quantum toto foro (abl. loci) est; — *perfidus* nezvest, izdajalec; *imbellis* nezmožen vojskovanja; — *gloriari aliquid in aliqua re* bahati. ponašati se; — *alia* = cetera; — *equo trepidante* ker se je konj spla-

šil; — *averterat* odvrniti (od boja); — *favore* sočuvstvovanje, abl. caus. k *addito animo* (mu je dalo nov pogum); — *redintegrare proelium* prim. zgoraj *iterare*.

XIII.

Pandere raztegniti, razširiti; — *scindere* raztrgati; — *victorialis muliebri pavore* ker je sila premagala žensko bojazljivost; — *ex transverso* od strani, počez; — *dirimere* inf. hist.: ločiti; — *dir. iras* = iratos; — *sanguis nefandus* pregrešno prelivanje krvi; — *respergere* poškopiti; — *parricidium* umor; — *maculare* omadeževati; — *adfinitatis inter vos* medsebojno sorodstvo (po ženitvi); — *melius peribimus quam . . . vivemus* = melius est perire quam vivere; — *vidua* vdova; — *orbis* oropan, brez staršev (brez otrok); — *consociare* združiti; — *prodeunt*: ex ordinibus in medium campum; — *geminare* podvojiti; — *ut tamen* da vsaj; — *ex profunda palude emergi* iz globokega močvirja se izkopati; — *in vado aliquem statuere* na plitvo koga postaviti; — *ex* (časovno): po; — *ante omnes* = praecipue, maxime (posebno); — *dignitates* ugled; zakaj plural? — *zveza*: *numerus mulierum* aliquanto maior fuerit hoc.

XIV.

Pulsare grdo ravnati, hudo zdelati; — *iure gentium agere* zahtevati zadoščenje; — *gratia* vpliv; — *illorum* (gen. obi.) *poena* kazen, ki bi bila one zadela; — *ob infidam societatem regni* misel: vsako skupno vladanje ima v sebi kal nezvestobe; — *caesum*: eum esse; — *expiare* izpraviti, izbrisati; — *iniuriae legatorum* krivice, storjene na poslancih; — *insperatus* nepričakovan; — *in ipsis prope portis* skoro tik pred vrati; — *prope se* v njihovi bližini; — *priusquam t. r. esset*: eis; — *occupare* z inf. 'prej'; prim. grški *ἐπὶ θύραις*; — *cum trepidatione* ob razburjenju; — *dilatatio* odlog, odlašanje; — *a F. mille passuum* tisoč korakov od F. oddaljen; — *modicus* zmeren, skromen, mal; — *abditus densis virgultis* skrit v gostem grmovju; — *subsidere* usesti se, uleči se; — *tumultuosus* hrupen; — *mirax* grozeč, divji; — *adequito portis* (dat.) jezdim do vrat; — *fugam simulare* navidez bežati; — *trepidare inter consilium* neodločen biti; — *plenis portis effundi* navaliti izza vrat; —

impulsa acie priredje!; *impellere* nazaj zapoditi; — *instare* pritiskati na koga, zasledovati; — *transversam* od strani; — *mota e castris signa* čete iz tabora prodirajoče; — *quique* = et qui; — *circumagere frenis equos* z uzdo konja obrniti; — *multo effusius* v mnogo večjem neredu; — *quippe verā fugā* ker so v resnici bežali; — *oppidum repetebant* so drveli zopet nazaj v mesto; — *haerere* tičati; — *priusquam fores obicerentur* predno so mogli vrata zapreti; — *velut agmine uno* takorekoč v eni sapi, istočasno.

XV.

Contagio dotikanje, nalezljivost, slab zgled, pohujšanje; — *irritare* vznemiriti, ščuvati; — *propinquitās loci* bližina; — *stimulare* vznemirjati; — *populari* pustošiti, ropati; — *iustum bellum* pravilno vojskovanje; — *contra* (adv.) nasprotno, pa; — *dimicationi ultimae instructus intentusque* dobro pripravljen za odločilni boj; — *acie decernere* odločilno bitko biti; — *ars* umetno sredstvo, zvijača; — *robur veterani exercitus* moč izkušenih veterancev; — *situ ipso* že po naravni legi; — *adversa pugna* izgubljena bitka, poraz; — *agri parte multare* za kazen vzeti komu del ozemlja; — *indutiae* premirje; — *ferme* = fere približno, nekako; — *absōnus* slabo doneč; *nihil absonum est fidei* nič ni v nasprotju z vero; — *divinitas post mortem credita* vera, da bo po smrti sprejet med bogove; — *avitus* gl. VI., 4.; — *consilium* misel, sklep; — *viribus ab illo* (Romulo) datis; *profecto* gotovo, zares spada k illo; — *acceptus* z dat. priljubljen pri kom; — *custodia corporis* telesna straža.

XVI.

Opera edere čine izvršiti; — *recensere exercitum* vojsko pregledovati; — *fragor* bučanje; *cum magno f. tonitribusque* med silnim bučanjem in gromenjem; — *operio* zagrnem, zakrijem; — *nimbus* oblak; — *conspectum auferre* vzeti vid; — *turbidus* viharen; *serenus* jasen; *tranquillus* miren, pokojen; — *sublimis* kvišku, v višavo; — *orbitas* osirotelost; *velut or. metu icta* (= percussa) iz strahu, da so takorekoč osiroteli; — *ali-quamdiu* nekaj časa, precej dolgo; — *silentium obtinere* molčati; — *aliquem deum salvere* kot boga pozdraviti; — *pax* (tukaj):

naklonjenost, pomoč; — *volens propitius* naklonjen in milosten. (asyndeton); — *sospitare* (= incolumem servare) čuvati, ščititi; — *arguere* dolžiti, sumiti; — *taciti* na tihem; (oxymoron); — *discerpere* raztrgati; — *manare* teči, razširjati se (govorica); — *per obscura* prav na tihem; — *nobilitare* seznaniti, proslaviti; — *fidem addere* potrditi; — *infensus alicui* hud, srdit na koga; — *se obviam dare* nasproti stopiti; — *horror* groza; — *venerabundus* poln spoštovanja, iz globokega spoštovanja; — *contra intueri* v obraz gledati; — *fas est* dovoljeno je, sme se; — zveza: *mirum (est), quantum fidei* (vera) fuerit illi viro haec nuntianti; — *quamque* = et quam in kako zelo; — *facta fide immortalitatis* s tem, da je bila potrjena njegova nesmrtnost; — *lenire* utešiti.

XVII.

Certamen regni borba za kraljestvo; — *versare* vrteti; *animos vznemirjati*; — *necdum* pa še ne; — *oriundi ab Sabinis* sab. pokolenja; — *in societate aequa* kljub enakim zaveznim pravicam; — *possessio* posest, postavni delež; — *rex peregrinus* kralj iz tujega rodu; — *aspernari* zavreči; — *in variis voluntatibus* dasi so imeli različne želje; — *experior* poizkusim; part. s pasivnim pomenom; — *timor me incedit* strah me obide; — *caput* poglavar; — *in animum inducere* odločiti se; — *concedere* = cedere umakniti se, udati se; — *summae rerum praeesse* vrhovno oblast imeti; — *in orbem* naokrog; — *intervallum* presledek; — *fremere* (inf. hist.) godrnjati; — *nec ultra nisi* in nič več nego, in le še; — *ea moveri* da se to pripravlja; *ultro offerendum (sibi esse)* prostovoljno; — *gratiam inire* pridobiti si naklonjenost; — *sic ratum est, si* pod tem pogojem je veljavno, ako; — *auctores fieri* potrditi; — *aliquid rogare* predlagati kaj; — *ius usurpare* pravico izvrševati; — *vi ademptā* pa je izgubila svoj pomen; — *suffragium inire* začnem glasovati; — *faustus* ugoden, srečen; — *secundus ab Romulo* Romulov naslednik; — *sciscere* skleniti, določiti.

XVIII.

Inclitus slaven; *religio* pobožnost; *tempestas* = tempus; — *consultissimus* z gen. = peritissimus; — *ut* kakor, kolikor; — *auctor doctrinae* učitelj; — *centum amplius post annos*

več nego 100 let pozneje; — *aemulari studia* marljivo se pečati z znanostmi; — *coetus, us* (co-eo) sestanek; krog, društvo; — *commercium* promet; c. *linguae* občevanje; — *dissonus ab aliqua re* razlikujoč se po čem; — *excivisset* subjekt; fama; — *suopte*: ojačen „suo“; — *temperare re* mešati, umeriti; — *opinor magis* verjetnejše se mi zdi; — *ars* veda; — *tetricus* strog, natančen; — *tristis* resen; — *inclinari* nagibati se; — *inde* = *ex eis*; — *ad unum omnes* vsi do zadnjega; — *honoris ergo* = *honoris causa*; — *perpetuum sacerdotium* dosmrtna služba; *ad meridiem versus* proti jugu obrnjen; — *velare* zakriti; — *baculum aduncum* zakrivljena palica; — *nodus* vozel; — *prospectum in urbem capere* pregledati mesto, imeti razgled preko mesta; — *determinare* omejiti, določiti; — *contra* (adv.) sebi nasproti; — *quoad* (krajevno) dokod; — *uti adclarrassis* (= *adclaraveris*) želelnik: razodeni, pokaži!; — *verbis peragere* natančno izreči; — *declaratus* pripoznan (od bogov).

XIX.

De integro iznova, še enkrat; — *assuescere* (z dat.) privaditi se čemu; — *efferari* posuroveti, podivjati; — *mitigare* ublažiti; — *desuetudo* nasprotje: *assuescere*; — *pacare* pomiriti; — *semel-iterum* prvič-drugič; — *luxuriare* prevzeti se; — *omnium primum* (= *imprimis*) predvsem; — *rem efficacissimam* najbolj učinkujoče (izdatno) sredstvo; apozicija k *deorum metum*; — *descendere in animos* ukoreniniti se v srcih; *commentum* izmišljotina, laž; c. *miraculi* izmišljen čudež; — *congressus, us* sestanek; — *solidus annus* celo (solnčno) leto; — *mensis intercalarius* prestopni mesec; — *annus, qui s. c. orbe* solnčno leto; — *dispensare* razdeliti, urediti; — *meta* (metiri) mera, cilj; tukaj: stališče; — *congruere ad* strinjati se s čim; — *dies fasti* delavniki; *d. nefasti* prazniki; — *aliquando sem tertja*, včasih.

XX.

Animum adicere alicui rei pozornost obrniti na kaj; — *sacra obire* bogoslužje opravljati; — *sacra regiae vicis* ki jih opravlja kralj sam; — *adsiduus* stalen; — *stipendium* plača, dohodki; — *caerimoniae* svečani obredi; — *insigne tunicae pictae* (gen, appos.) odlikovanje, da smejo nositi vezeno t.; —

tegumen rectori (dat. fin.) pokrivalo, oklep čez prsi; — *tripudium* (tres, pes; trostop); — *saltatus* ples; — *exscribere et exsignare* natančno zapisati in določiti; — *in eos sumptus* za te izdatke; — *erogare pecuniam* nakazati denar; — *scitum* (sciscere) odločitev, sklep; — *consultum* (supin) za svet vprašati; — *caelestes* bogovom na čast; nasprotje: *iusta funebria* svečanosti pri pokopavanju; — *manes* čisti, globoko v zemlji bivajoči duhovi umrlih; — *edocere* vestno poročati; — *aliove quo* = vel alio aliquo; — *visus* prikazen; — *prodigium* čudežno znamenje, čudež; — *elicere* (izvabiti) ea: quae susci-perentur atque curarentur.

XXI.

Ad haec . . . procurandaque spada k: *conversā* m.; — *cura deorum* bogoslužje; *adsiduus* neprestano; *insidere* (animis) bivati (v srcih); — *se formare in* ravnati se po čem; — *unicus* = singularis jedin; — *in medio* sredi med njimi; — *verecundia* spoštovanje; — *ducere* = putare, pogostokrat pri Liv.; — Zveza: *ut nefas ducerent civitatem*, totam versam in deorum cultum, violare; — *lucus* gaj; — *opacus* mračen, temen; — *specus* jama; — *perennis* (annus) vedno tekoč; — *rigare* namakati; — *arbiter* priča; — *se inferre* = se conferre; — *bigae* (bi-iugae) dvovprega; — *arcuatus currus* voz z zadej zavito streho, pokrit voz; — *usque ad digitos* tje do prstov; — *involuta* roka je zavita (v bel trak); — *rem divinam facere* sveto opravilo izvršiti; — *in dexteris* z desno roko se prisega; — *duo deinceps reges* dva kralja neposredno drug za drugim; — *temperatus* mešan, dobro urejen.

XXII.

In infima arce ob vzhodju (Kapitolija); — *proximus* prejšnji, zadnji; — *vires* telesna moč; — *senescere* starati se; — *civitas* s. moč države pojema; — *materia excitandi belli* vzrok za vojsko; — *in vicem* po vrsti, zase, nasprotno; — *res repetere* zahtevati zadoščenje; — *pax* z mirno vestjo; — *socors* počasi, nemaren; — *excipere hospitio* (abl. modi) gostoljubno sprejeti; — *convivium celebrare comiter* veselo in brezskrbno se udeležiti pojedine; — *tantisper* tako dolgo, medtem; —

potestatem facere dovoliti; — *purgando tempus terere* opravičevati se nekoliko časa; — *subigor imperio* sem prisiljen po naročilu; — *Zveza: deos testes facere*, ut in eum populum, uter prius dimiserit, expetant; — *omnes clades belli in aliquem expetere* (subj. dii) vso nesrečo vojske zvrniti na koga.

XXIII.

Oriundos esse izhajati (po rodu); — *duo populi in unum confunduntur* oba naroda se združita v eno celoto; — *nomen quoque vetustate abolevit* s časom se je tudi ime pozabilo; — *magnum deorum numen* bogovi s svojo mogočno oblastjo; — *omne nomen Albanum* vsi Albanci; — *poenas expetere in aliquem* kaznovati koga; — *infestus exercitus* za boj pripravljen; — *vana* prazni izgovori; — *proceres, -um* plemenitniki; — *infit* = incipit začne govoriti; — *ex foedere* po pogodbi; — *prae se ferre* priznati; — *dictu speciosa verba* lepo doneče besede; — *perperam* po krivici; dostavi: *id fiat*; — *deliberatio* misel, razsodba; — *hoc (= eo) magis . . . quo prior*; — *multum pollere* mnogo premoči; — *memorem esse* pomisliti, uvaževati; — *iam cum* = simulatque brž ko; — *fessus* utrujen; — *confectus* izcrpan, onemogel; — *alea* kocka, igranje s kocko; — *in dubiam i. s. aleam ire* iti v negotov boj za zmago ali sužnost; — *clades* škoda, izguba; — *indoles animi* nravi, značaj; — *rationem inire* najti sredstvo, način; — *fortuna* slučaj.

XXIV.

Trigemini fratres trojčki; — *nec ferme alius* in skoro noben drug; — *nobilis* znamenit; splošno znan; — *in re* kljub; *error* negotovost; — *utroque trahunt* (rem) poročajo na oba načina; — *aliquid convenit* zjedinijo se; — *leges* določila, pogoji; — *cum bona pace* v poštenem miru; — *accepimus* (ab auctoribus) = comperimus; — *fetialis* (sacerdos): svečenik, ki se pogaja s sosednimi narodi zlasti glede miru in vojske; glavni je bil *pater patratus* prvi zvezni svečenik; — *sagmen* (sacer) posvečena zel; — *puram (herbam) tollito* izpulji čisto (neomadeževano) travo; — *vasa* (pl.) posodje; — *fraus mea* moja škoda; — *verbena* (= sagmen) zel, mladika; — *capillus* las; — *patrare* (cf. *impetrare*) izvršiti, skleniti (zavezo); — *id*

est (to se pravi) *sancendum* da potrdi, posveti zavezo; — (*Sp. F.*) *fit* = *creatur*; — *effatus* izgovorjen, zložen; — *carmen* izrek, formula (v vezani besedi); — *non operae est* ne spleča se; — *peragere* gl. XVIII. 10.; — *recitare* prebrati; — *palam* javno; — *prima postrema* od kraja do konca; — *illa* = *illae leges*; — *cera* vosek (s katerim so bile tablice prevlečene); — *sine dolo malo* brez zlobne zvijače; — *utique* = *et ut*; *hic* (krajevno) tukaj; — *deficere rei* = *deesse rei* odtegniti se, pregrešiti se; — *defexit* = *defecerit*; prim. XVIII. 9. *acclarassis*; — *publico consilio* po sklepu države; — *ferito* udariti; drugi fut. kakor zgoraj *tollito*; — *porcus* prašiček; — *potes pollesque* moreš in premoreš (aliteracija sinonimnih pojmov); — *saxum silex* (genus, species) kremen; — *percutere* udariti, ubiti.

XXV.

Adhortari (tukaj kot verb. dic. z acc. c. inf.) opozoriti na kaj; — *quidquid civium* = *omnes cives*; — *ferox* pogumen; — *suapte ingenio* po svoji naravi; — *expers* nedeleden, prost; — *imperium agitur* gre se za nadvlado; — *erecti et suspensi* v pozornem in napetem pričakovanju; — *animum intendere in aliquid* pozornost obrniti na kaj; — *infestis armis* glej XXIII. 4.; — *magnum exercituum* spada k: *animos gerentes* (s pogumom); — *mihi aliquid animo obversatur* mi je kaj pred očmi; — *concrepare* zarožljati, zabobneti; — *micare* svetiti se; *fulgere* bliskati se; — *neutrō* = *in neutram partem*, na nobeno stran; — *spiritus* = dihanje; — *torpeo* 2. zastati; — *manus conserere* spoprijeti se; — *agitatio anceps* (= *dubia*) neodločno vihtenje; — *tela* orožje za napad; *arma* orožje za obrambo; — *vulnera spectaculo sunt* rane je videti; — *super alium alius* drug čez drugega; — *exspirantes*: animam, izdihniti; — *exanimes vice unius* v smrtnem strahu za edinega; — *integer* = *intactus*, incolumis; — *nequaquam* nikakor; — *segregare* ločiti; *ut s. pugnam* da bi se z vsakim posebej bojeval; — *capesso fugam* začnem bežati; — *ita secuturos (esse eos se)*, ut (kakor); — *adfectus* oslavljen; — *aliquantum spatii* precejšnje daljavo; — *magno impetu* v silnem naskoku; — *secundam pugnam petebat* je hitel v boj z drugim; — *ex insperato* nenadno, proti pričakovanju; — *defungi proelio* končati boj; — *festinare* podvzati se; — *nec procul* = *non ali haud procul* (ne več

daleč); — *aequato Marte* = aequo proelio (ko je bilo število bojujočih se na obeh straneh enako; — *intactum ferro corpus* telo brez ran; — *geminata victoria* dvojna zmaga; — *in certamen tertium* za tretji boj; — *ferocem aliquem dare* (= reddere) koga pogumnega narediti za kaj; — *ante se* atribut k strage (smrt, padec); — *obicitur* (reflex.) se postavi nasproti; — *exsultare* poskakovati, od veselja vriskati; — *Manibus fratrum (meorum) dedi* žrtvovati; gl. XX. 7.; — *male sustinenti arma* ki je komaj držal orožje; — *superne* od zgoraj; — *iugulo defigere* potisniti v goltanec; — *spoliat: armis*; — *res est prope metum* stvar je skoro nevarna; — *nequaquam paribus* z ne baš enakimi občutki; — *dicionis alienae fieri* priti pod tujo oblast.

XXVI.

Operā alicuius uti rabiti koga; — *desponsa alicui* zaročena s kom; — *obvius sum* pridem nasproti; — *paludamentum* (vojaški) plašč; — *flebiliter* (flere) jokajoč, ihtoč; — *stringere gladium* potegniti meč; — *immaturus* nezrel, neprimeren; — *verbis increpare* zmerjati; — *oblita* (vzročno:) ker si pozabila; — *lugēre aliquem* žalovati za kom; — *in ius rapere* gnati pred sodišče; — *ingratus* neljub; — *supplicium* huda kazen, smrt; — *alicui perduellionem iudicare* obsoditi koga zaradi veleizdajstva; — *secundum legem* po postavi; (lex de provocatione ad populum); — *provocare* prizvati se; — *provocatio* priziv; — *animadversum fuisse*, direktno: animadvertisset; — *liberis orbus* brez otrok; — *modo* pravkar; — *ovare victoriā* veseliti se zmage; — *furca vil(ic)e* (dva lesena droga v obliki črke V nad rame položena); — *tam deforme spectaculum* tako (grd) ostuden prizor; — *conligare* zvezati; — *obnubere* zakriti; — *suspendere arbore (abl. loci)* obesiti na drevo; — *verberare* bičati; tukaj imperativ; — *pomerium* (post, murus) omejen prostor ob mestnem obzidju (zunaj in znotraj); — *sua decora* njegova častna znamenja; — *vindicare a* braniti pred; — *tanta foeditas supplicii* tako gnusna smrtna kazen; — *animus in omni periculo par* neupogljiv; — *manifestus* očiten; — *piaculum* (expiare) sprava; — *pecunia publica* na državne stroške; — *tigillum* drevo, drog; — *transmittere per viam* položiti čez cesto; — *publice semper reffectum* na državne stroške vsikdar popravljen; — *saxum quadratum* rezan kamen.

XXVII.

Nec pa ne; — *committere* izročiti; — *vanus* nestalen; — *recta consilia* poštena sredstva; nasprotje: *pravis*; — *animus* pogum; — *palam atque ex edicto* javno, in sicer po razglasitvi; — *per speciem* navidez, pod pretvezo; — *proditionem reservare* pripravljati se na izdajstvo; — *aliquem socium consilii adsumere* koga za svoj načrt pridobiti; — *pacto transitionis Albanorum* potem ko so si bili izgovorili, da odpadejo Albanci; — *descisco* 3. odpasti; — *confluentes amnes*: Anienem et Tiberim; — *consistere* postaviti se; — *derigere* nameriti, postaviti; — *sensim* (sentio) komaj vidno, polagoma; — *succedere* ad pomikati se proti; — *fluctuare animo* omahovati; — *tempus terere* čas tratiti; — *ordines explicare* urejati bojno vrsto; — *consilium erat* njegov namen je bil; — *eā quā* tja kamor; — *res* odločitev; — *miraculo esse* (inf. hist.) čudno se je zdelo; — *latera* oddelki na krilih; — *cito* 1. hitro premikati; — *citato equo nuntiat regi* pridirja na konju s poročilom; — *in re trepida* v nevarnem položaju; — *fanum* svetišče; — *exaudire* natanko, razločno slišati; — *nuda terga* nezavarovani od zadaj; — *item* takisto; — *erigere* dvigniti; — *conspectum intersaepire* vzeti, zakriti pogled; — *ut qui* = quippe qui ker; — *Latine scio* razumem latinski; — *ferocior* še pogumnejši; — *effusa fuga* divji beg; — *quo ad flumen*; — *inter fugae pugnaeque consilium* dočim so premišljali, ali naj beže ali se bojujejo; — *atrox* ljut, krvav.

XXVIII.

Spectator ki je samo gledal (ne da bi se bojeval); — *devictos hostes (esse) gratulor* čestitam na zmagi nad s.; — *sacrificium lustrale* spravna daritev; — *praeco, onis* glasnik, klicar; — *novitate rei moti* iz radovednosti; — *contionari* nagovor imeti; — *ex composito* po dogovoru, gl. IX. 10.; — *negotium dare* dati nalogo, ukaz; — *imperia exsequi* povelja izvršiti; — *hesternus* včerajšnji; — *perfidia* nezvestoba; — *falsa opinio me tenet* napačno sodim; — *simulatio imperi* delal sem se, kakor da bi bil dal povelje; — *terror ac fuga incitur* strah in zmešnjava nastane; — *ductor - machinator - raptor* ki je vodil - začel - prekršil; — *documentum* svarilen zgled; —

in animo mihi est hočem, namerjam; — *civitas* državljansko pravo; — *inermis* neoborožen; — *in variis voluntatibus* dasi niso bili zadovoljni; — *alicui disciplinam adhibere* podučiti koga; — *insanabilis* neozdravljiv; — *animum ancipitem gerere* omahovati; — *passim* na vse strani; — *quadriga* četverovprega; — *aliquem distentum in currum inligare* koga raztegnjenega na voz privezati; — *in diversum iter* na razne strani; — *lacer* raztrgan; — *inhaerere* obviseti; — *exempli parum memoris* (gen. explic.) k supplicium; način smrtne kazni, pri katerem so pozabili na ...; — *in aliis sicer*; — *mitis* mil, milostljiv.

XXIX.

Non quidem fuit — *sed* ni bilo sicer — temveč; — *pavor* strah, groza; — *effringere* (portas) udreti, *sternere* razrušiti; — *tacita maestitia* nema žalost; — *animum alicuius defigere* potreti koga; — *prae metu* od strahu; — *deficiente consilio* brez preudarka; — *limen* prag; — *domum pervagari* dirjati po hiši semtertja; — *ultimum illud visuri* (finalno) da še enkrat vidijo; — *ut vero* ko pa; — *instare* pritiskati, siliti; — *fragor* pokanje, treskanje; — *ex distantibus locis* iz oddaljenih krajev; — *velut nube inducta* kakor da bi jih bil oblak zagrnil; — *raptim - elatis* je pograbil v naglici vsak, kar je mogel; — *larem - penates* rodbinski, hišni bogovi; — *mutua miseratione* ker so se medsebojno pomilovali; — *integrare* obnoviti, ponoviti; — *adaequare solo* do tal porušiti; — *excidium* razrušenje, pogin; — *deum* = *deorum*; — *temperatum est* pf. pass. k parco 3.

XXX.

Duplicare podvojiti; — *frequens* gost, obljuden; — *templum* posvečeni kraj; — *ordo* stan; — *ut omnium ordinum viribus aliquid adiceretur* da se vsi stanovi ojačijo; — *turma* vojaški oddelek (30 konjenikov); — *supplementum* dopolnilo; — *scripsit* (ex Albanis) = *conscripsit* nabrati; — *hac fiducia virium* = *fiducia harum virium* zaupajoč v —; — *secundum Etruscos* poleg E.; — *nequiquam* zaman, brezuspešno; — *res repetere* zahtevati zadoščenje; — *mercatus frequens* dobro

obiskan semenj; — *negotiator* trgovec, kupec; — *haud parum memor* dobro pomneč; — *adiectio* prirastek; — *ob residuas bellorum iras* iz jeze, ki je bila vsled vojsk še ostala; — *defectio* (tukaj:) kršenje pogodbe, (sicer: odpad); — *voluntarii* prostovoljci; — *vagus* omahljiv; — *pacta indutiarum fides* svetost sklenjenega premirja; — *res vertitur in eo* gre se za to; — *utri* plur., ker je na obeh straneh množina; — *occupare* z inf. gl. XIV. 4; prestavi s ‚prej‘ ali ‚prvi‘; — zveza: *equitatu nuper aucto* (abl. instr.); — *invehi* udreti; — *pugna mihi constat* bojujem se v redu; nasprotje: *fuga explicari*.

XXXI.

Lapidibus (abl. instr.) *pluit* dežuje kamenje; — *missis* abl. abs. — *in conspectu* vpričo njih; — *haud aliter, quam cum* prav tako, kakor če; — *grando, inis* toča; — *glomerare* kopičiti; *g. glomerata* gosta toča; — *cacumen* vrh; — *ritus* obred, običaj; *aliquid oblivioni dare* pozabiti na kaj; — *ut fit*, kakor se običajno dogaja; — *obiratus alicui* jezen na kaj; *Romanis* (dat.) = a Romanis; — *novendialis* devetdneven; — *voce* — *missa*: vzročno; — *haruspices* so iz droba žrtvovanih živali prorokovati voljo bogov; — *quandoque* = *quandocumque* kadarkoli; — *feriae* prazniki, (ob katerih je delo počivalo); — *pestilentia laboratum est* je vladala kuga; — *pigritia militandi* mržnja do vojaške službe; — *morbo implicari* zboleti; — *spiritus feroces* drzna in uporna srca; zveza: (*is*), *qui ante ratus esset nihil* (*esse*) *minus regium* (manj dostojno kralju) . . .; — *sacris animum dedere* posvetiti se bogoslužju; — *superstitio* praznovernost, vraža; — *obnoxius* podvržen, vdan; — *degere* (*vitam*) živeti; — *religiones* verska opravila; — *vulgo* splošno; — *status rerum* položaj, razmere; *aliquid requirere* pogrešati kaj, poželeti po čem; — *pax, venia* milost, odpusčenje; — *commentarii* zapiski; — *volvere* proučevati, pregledovati; — *occulta sollemnia sacrificia* tajinstveni svečanostni obredi; — *operari aliqua re* baviti se s čim; — *se abdere* skriti se, zapreti se; — *inire* začeti; — *curare* dovršiti; — *species mihi offertur* prikazen se mi pokaže; — *sollicitatus prava religione* Jupiter razdražen vsled napačno opravljenega verskega obreda; — *conflagrare* zgoreti.

XXXII.

Res moč, oblast; *iam inde ab initio* takoj od začetka; *comitia habere* voditi volitve; — *cetera* (adv.) sicer; — *ab una parte* v jednom oziru; — *antiquus* (ante) kar je po času ali veljavi spredaj, torej odvažen, veljaven; — *in album relata* na belo (tablo) napisati (priredje); — *in publico proponere* na javnem kraju razstaviti; — *abire in mores* vrniti se k običajem; *animum tollere* dobiti pogum; — *superbe responsum reddere* ošabno odgovoriti; — *deses, idis* nedelaven, brezdelen; — *regnum agere* kraljevati; — *memor* aktivno: ki je spominjal na ...; — *avi*: Numae: — *regno* (abl. temp.) za vlade; — *otium sine iniuria* mir, ne da bi trpel krivico; — *zveza: id otium, quod illi sine iniura contigisset*, se haud facile habiturum; — *temptare patientiam* skušati potrpežljivost; — *tempora* razmere; — *bellicas caerimonias prodere* svečane obrede za vojsko uvesti; — *nunc* = adhuc še sedaj; — *ius desripsit* je dal zapisati; — *velare* zakriti; — *lanae velamen* volnen trak; — *filum* nit, vez; — *fines, fas*: poosebljeno! — *zveza: gentem nominat, cuius-cumque sunt (fines)*; — *peragere* gl. XVIII. 10; — *dedier*: stara oblika inf. pr. pass. = dedi; — *siris* = siveris od sino 3.; — *super-scandere* = transire; — *concipiendi iuris iurandi* besedilo prisege; — *sollemnis* običajen, navaden; — *dii inferni* podzemeljski bogovi; — *vos testor* = vos testes facio; *testis* priča; — *ius persolvere* storiti, kar je pravo; — *maiores natu* = senatores, starešine; — *quo pacto* = quo modo na kak način; — *confestim* takoj; — *quarum rerum* (et) *litium causa* (glede na); — *res* stvari same, *lites* preporni predmeti; — *condicere alicui*: tožitelj napove tožencu, da pride 30. dan pred sodišče, ako ne zadosti zahtevi; — *dare* vrniti; *solvere* nadomestiti, plačati; *facere* storiti sploh; — *aliquem sententiam rogare* koga za mnenje vprašati; — *puro* = iusto; — *duellum*: stara oblika za bellum; — *quaerendas* zahtevati; — *quandoque* = et quando; *in sententiam ire* pridružiti se mnenju; — *itaque* (= et ita) *consentio consciscoque* potrdim in sklenem (zajedno z drugimi); — *bellum consentire* skleniti vojsko; — *solitum* (est); — *fer-ratus* z železom okovan; — *sanguineam* (krvav): atribut k *praeustam* spredaj obžgan; — *non ... praesentibus* v navzočnosti najmanj treh odraslih; — *delinquere adversus aliquem* pregrešiti se.

XXXIII.

Demandare curam alicui oddati komu oskrbovanje; — *urbem* = in urbem; — *circa Palatium* na obeh straneh; — *Aventinum*: neutrum mesto običajnega Aventinus; — *eōdem* (adv.) istotam; — *haud ita multo post* kmalu potem; — *repetere* zopet osvojiti; *rursus* zopet (pleonasmus!); — *vacuus* prazen; — *receptaculum* pribežališče, zavetišče; — *omne bellum compellitur* vsa vojska se zavleče; — *aliquamdiu* nakaj časa; — *Mars* (person. f.) bojna sreča; — *in aperto* na ravnem; — *comminus* (adv.) v bližini; — *signa confere cum aliquo* udariti se s kom; — *ad ultimum* nazadnje, naposled; — *conītor* prizadevam si; — *omnibus copiis conisus* z vsemi četami; — *potens* (z abl.) bogat; — *ea* subjekt, *arx* predikat; — *ob commoditatem itineris* zaradi lagljega prometa; — *pons sublicius* most na koleh; — *a planioribus aditu* (sup.) *locis* na straneh z bolj ravnim dohodom; — *incrementum* naraščaj, prirastek; *res* moč, država; — *recte an perperam facti* = utrum recte an perperam factum esset, odvisno od 'discrimine'; — *discrimen confundere* ne razločevati; — *clandestinus* tajen, skriven; — *ad terrorem* za strašilo; — *increscere* naraščati; — *imminere* moleti (navzgor), visoko se dvigati; — *proferre* razširiti; — *os* ustje; — *salinae* soline, solišče; — *amplificare* razširiti.

XXXIV.

Impiger podvzeten; — *commigrare* preseliti se; — *cuius adipiscendi* zavisi od facultas (možnost); — *peregrina stirpe oriundus* inozemec; — *uxore ductā* se je oženil in ...; — *superesse alicui* preživeti koga; — *nihil de nepote suspicari* nič misliti na kakega vnuka; — *in testando* v oporoki; — *decedere* umreti; — *in nullam sortem bonorum* brez deleža; — *contra* nasprotno pa; — *divitiae mihi animos faciunt* bogastvo mi zbuja visokoleteče misli; — *haud facile sinere* ne lahko prenašati; zveži; *humilia* (esse) *ea*, quo *in-nupsisset*, iis, in quibus nata erat; — *exsul advena* izgnani priseljenec; — *indignitas* zaničevanje; — *ingenitus* prirojen; — *ad id* za ta namen, za to; — *potissimum* prav posebno; — *repentina atque ex virtute* hitro in po lastnih zaslugah; — *arcessere* poklicati; — *imago* v atriju plemenitih Rimljanov so bile postavljeni kipi in maske znamenitih prednikov

z zaznamkom njihovih zaslug; — *ut cupido honorum* ker je bil slavohlepen; — *materna tantum* le po materi; — *sublatis rebus* z vsem svojim imetjem; — *carpento* = in carpento potni (dvokolesni) voz; — *suspensis alis* z razprostrtimi perutmi; — *leniter demitti* na lahno se spuščati nizdol; — *pilleus* klobuk; — *volitare* letati naokrog; — *velut ministerio* (dat. fin.) takorekoč na uslugo; — *divinitus* na božje povelje; — *apte* pravilno; — *sublimis abit* gl. XVI, 7.; — *excelsa et alta sperare* visoke časti pričakovati; — *eam alitem* (utemeljuje njeno pričakovanje:) kajti ravno tak tič . . .; — *circa summum culmen* prav na vrhu telesa; — *levare* vzdigniti; — *domicilium comparare* nov dom si narediti; — *nomen edidere* sta se nazvala (ko sta prosila za sprejem); — *conspiciuus* očividni; — *Romanis* — *faciebant* njega nastop in bogastvo sta zbujala pozornost Rimljanov; — *alloquium* nagovarjanje; — *comitate invitandi* prijazno vabljenje; — *beneficiis* usluge; — *notitia* spoznanje; — *iura f. amicitiae* pravice zaupnega prijateljstva; — *liberaliter* nesebično; — *dextere* spretno; — *officia obire* usluge izkazovati; — *pariter ac* takisto kakor; — *consiliis interesse* udeleževati se posvetovanj; — *per omnia expertus* v vseh stvareh izkušen; — *tutor* varuh; — *etiam* celo.

XXXV.

Instare (inf. hist.) pritiskati, siliti k čemu; — *venatum* (supin od venari) na lov; — *ablegare* odposlati; — *ambitiose* okrog hodeč (da pridobi volilce), častihlepen; — *regnum petere* = *r. adfectare* potezati se za kraljestvo; — *indignari* jeziti se; — *ignarum urbis* ki ni niti poznal mesta; — *ultra* celo, še povrh; — *ex quo* (časovno) odkar; — *sui potens esse* sam svoj gospod biti; — *civilia officia* državljsanske dolžnosti; — *haud paenitendus magister* učitelj, ki se ga ni treba sramovati; — *iura* politične pravice, *ritus* verske naredbe; — *obsequium* vdanost, pokorščina; *observantia* spoštovanje; — *certare* tekmovati; — *ambitionem habere* stremiti po priljubljenosti pri ljudstvu; — *minorum gentium patres* iz mlajšega rodu; — *factio haud dubia regis* kraljeva zanesljiva stranka; — *loca divisa* prostori so bili nakazani; — *spectaculum* pozorišče, sedež, tribuna; — zveza: *spectavere* furcis *sustinentibus* *spectacula* *alta duodenos pedes ab terrā*; — *furcis sustinentibus* (abl. abs.); *furca* vile, podpora vilaste oblike;

— *ludicrum* igrokaz; — *equi* dirka s konji in vozovi; — *pugil* rokoborec; — *varie* različno; zdaj tako, zdaj tako; — *aedificanda loca* stavbeni prostori; — *taberna* prodajalna.

XXXVI.

Coepum podjetje; — *intervenire alicui* prekrižati kaj; — *caedes* izguba; — *spatium* čas; — *de integro* znova; — *suo nomine insignes* posebej po njem imenovane; — *inaugurato* gl. XVIII. 6.; — *inclitus* slaven, znamenit; — *addicere* (v sakralnem jeziku) pritrditi, potrditi; — *regi*: dat. comm. namesto atributivnega genetiva; — *eludere* zasmehovati: *artem* (augurum); — *agedum* dobro, no; — *divine tu ti* božji mož; — *aliquid mente concipere* zmisliti si kaj; — *profecto* resnično; — *futuram* (rem esse) da se bo zgodilo; — *atqui* in vendar, sedaj pa; — *novacula* britev; — *cos*, cotis osla, brusni kamen; — *portendere* razodevati, naznanjati; — *haud cunctanter* brez obotavljanja, nemudoma; — *in gradibus ipsis* tik ob stopnicah; — *honus* ugled; — *summa rerum* najvažnejše zadeve; — *dirimere* odgoditi, preložiti; — *alterum tantum* še enkrat toliko; — *modo* le; — *geminare* = *duplicare* podvojiti.

XXXVII.

Confligere udariti se; — *ex occulto* na skrivnem; — *missis* (iis), *qui*; — *lignum* les; — *vento iuvante* s pomočjo vetra; — *in ratibus* na plaveh; — *impingere alicui* gnati proti čemu; *sublica* mostni steber, kobila; — *haerere* obviseti, obtičati; *et eadem* in zajedno; — *fluitare* plavati; — *insignem* (predikatno); — *ab cornibus* na krilih; — *sistere aliquem* ustaviti koga; — *effuso cursu* v divjem begu; — *petere* skušam doseči ali priti kam; — *tenere* doseči, dospeti kam; — *id votum Vulcano erat* se nanaša na spoliis accensis; — *ingens cumulus* ogromen kup; — *pergit porro inducere* (pleonasmus) pelje dalje; — *res non dat spatium consulendi* v tem položaju ni časa za premišljevanje; — *tumultuarius miles* v naglici zbrani vojaki.

XXXVIII.

Quidquid agri erat vse ozemlje, kolikor ga je bilo; kar je bilo ozemlja; — *in praesidio* kot posadka; — *deditio* predaja; — *in sua potestate esse* samostojen biti (ne pod oblastjo

koga drugega); — *delūbrum* svetišče; — *utensilia* orodje; — *ad universae rei dimicationem venit* pride do odločilnega boja; — *arma circumferendo ad singula oppida* je šel s svojimi četami od mesta do mesta; — *animus* vnema, navdušenje; — *incohare* začeti, lotiti se; — *quam quanta mole* kakor je bil trud, s katerim . . .; — *exordium* začetek; — *quā* (parte) tam, kjer; — *cingere* obdati; — *infima loca* najnižje ležeče kraje; — *collibus*; dat. odvisen od *interiectas* (ležeč med), — *convallis* nižina, dolinica; — *haud facile evehebant aquas* niso mogli zlahka odvajati vode; — *cloaca* jarek, vodotok; — *fastigio* poševno; — *siccare* izsušiti; — *area* stavbeni prostor za . . .; — *praesagio* slutiti; *animus praesagiens* proroški duh; — *amplitudo* daljava, tukaj: pomen, pomembnost; — *occupat fundamentis* zazida s temeljnim zidovjem.

XXXIX.

Visu eventumque mirabile čudovit po svoji prikazni in po svojih posledicah; — *in conspectu* vzpričo; — *ad tantae rei miraculum* ob tako čudovitem dogodku; — *reges* tukaj: kralj in kraljica; — *restringere* pogasiti; — *zveza: sedato tumultu* (ko se je hrup polegel) *eam vetuisse puerum moveri*; — *expurgator* zbudim se; — *tam humili cultu educare* tako priprosto vzgajati; — *scire licet* lahko se ve, gotovo je; — *lumen* luč, svetloba; rešitev; — *praesidium* opora; — *adfectus* v sili, v stiski; — *materia* = indoles, ki biva v Serviju; — *publice privatimque* za državo in našo hišo; — *indulgentia* prizanesljivost, skrbnost; — *nutrire* gojiti; — *inde* odslej; — *puerum liberum* (gen.) *loco habere* dečka imeti za svojega; — *ingenia* prirojeni darovi, nadarjenost; — *magna fortuna* visoko dostojanstvo; — *mihi cordi est* meni je na srcu; — *indolis vere* (resnično) *regiae* spada k *iuvēnis*; — *evasit* je postal; — *ulla arte* v katerikoli lastnosti; — *conferre* primerjati; — *despondere* za ženo obljubiti; — *parvum servisse* da je bil v mladosti suženj; — *ob unicam nobilitatem* zaradi njenega visokega dostojanstva; — *prohibitam servitio* aktivno: da ji je prizanesla s sužnostjo; — *partum edere* = *filium parere*; — *beneficium* naklonjenost; — *familiaritas* prijateljstvo; — *a parvo* = *a puero* od mladega; — *puerum in caritate atque honore fuisse* da so dečka ljubili in častili; — *fecisse* = *effecisse* storiti, povzročiti.

LX.

Ex quo odkar; — *pro indignissimo habere* za največjo sramoto smatrati; — *tutor* varuh; — *pulsos: esse*; — *non modo — sed ne . . . quidem* negacija drugega stavkovnega člana zanika cel stavek, ker imata oba člana isti glagol in stoji ta pri drugem členu; sicer bi pričakovali *non modo non*; — *stirps* rod; — *impensius* (pendere) hujše, silnejše; — *indignitas* nevolja, jeza; — *crescere* inf. hist.; — *praeceps inde porro* nakrat nato še nižje; — *servitia* = servi; — *ut* (posledično) tako da nazadnje; — *prognatus* = natus, sin; — *cum — tum praecipue* kakor — tako posebno; — *virili stirpe salvā* dasi žive moški potomci; — *contumelia* sramota; — *arcere* = prohibere; — *stimulare* izpodbadati; — *facturus (esse) videbatur* bo skorogotovo naredil; — *ob haec* iz teh vzrokov; — *quibus . . . ferramentis* = uterque eis ferramentis agrestibus, quibus consueti erant; — *ferramenta* = instrumenta ferrea (železno orodje), *agrestis* poljedelski; — *vestibulum* vstopna dvorana (veža); — *tumultuosissime* zelo hrupno; — *specie rixae* navidez prepirajoč se; — *apparitor* služabnik; — *aliquem in se convertere* pozornost naše obrniti; — *aliquem appellare* koga za sodnika poklicati, prizvati se; — *penitus* znotraj (noter) v; — *vociferari* vpiti, razsajati; — *certatim* za stavo; — *obstrepere alicui* prepiti koga; — *in vicem* po redu, drug za drugim; — *obloqui desistunt* nehata prepirali se; — *ex composito* po dogovoru; — *rem orditur* začne; dopolni: exponere; — *intentus* pozoren, poslušajoč; — *averteret* (ab altero); — *elatum deiecit* = extulit et d. je vzdignil in udaril. — *foras* (adv.) ven; — *se eicere* udreti, zdirjati.

LXI.

Moribundum = morientem; — *excepissent* namreč *solo*, so ga vzdignili (od tal); — *quid rei est?* kaj je? kaj se je zgodilo? — *arbiter* priča; — *simul — simul* = et — et; — *vulnus curare* rano lečiti; — *tamquam spes subesset* kakor da bi bilo še kaj upanja; — *sedulo* skrbno, marljivo; — *spes destituit* = fallit (vara); — *moliri* misliti, snovati; — *exsanguis* izkrvavel; — *socer, eri* tast; — *socrus, us* tašča; — *ludibrio esse* v zasmeh biti; — *se erigere* ojunčiti se; — *circumfuso; capiti*: glej XXXIX. 1.; — *expergiscere* zdrami se, zbudi se; —

vere v resnici (ne, kakor tedaj, iz spanja); — *reputare* pomisliti, premišljati; — *si tua consilia re subitā torpent* ako si vsled nepričakovanega dogodka ne veš pomagati; — *impetus* naval, pritisk; — *fenestra* odprtina, okno; — *ad Iovis Statoris*: aedem; — *bono animo esse* pomiriti se; — *sopire* omamiti, onesvestiti; *ad se redire* k zavesti priti; — *inspicere* preiskati; — *abstergere* izmiti; — *cruor* kri (tekoča iz rane); *sanguis* (v žilah); — *prope diem* prihodnje dni; — *alicui dicto audientem esse* komu na besedo slušen biti; — *iura reddere* soditi; — *munia obire* posle opravljati; — *trabea* uradna obleka kraljev; — *prodire* nastopiti, prikazati se; — *simulare* delati se, hliniti se; — *cellare* prikriti; — *per speciem alienae fungendae vicis* navidežno opravljajoč službo drugega; — *tum demum* tedaj šele; — *palam factum est*: regem mortuum esse; — *primus regnavit* je bil prvi, ki je kraljeval . . .; — *praesidium* (tukaj:) telesna straža; — *iniussu* brez dovoljenja; — *voluntate* z dovoljenjem; — *exulatum* (supin) *ire* iti v prognanstvo.

XLII.

Nec magis — quam prav tako — kakor; — *consilium* odlok, uredba; — *iungit* omoži; — *fati necessitas* neizogibna usoda; — *quin* tako da ne bi, ali priredje: temveč; — *regni* gen. obi.; — *infida omnia atque infesta* samo nezvestobo (verolomnost) in sovraštvo; — *peropportune ad* prav ugodno za; — *quies praesentis status* tedaj vladajoči mir v državi; — *indutiae exeunt* premirje poteče; — *bellum sumere* vojsko začeti; — *enitescere* zasvetiti se, jasno se pokazati; — *haud dubius rex* sedaj brezdvomno kot kralj; — *animos periclitari* vprašati za mnenje; — *auctor* ustanovitelj; — *discrimen* (splošno) razlika; *ordines* (posamezni) razredi; — *aliquid interlucet* jasno se razloči; — *dignitatis fortunaeque* stan in premoženje; — *famā ferre* poročati od roda do roda; — *census* cenitev (premoženja); — *munia* = munera, officia; — *pro habitu* po razmerju; — *hunc ordinem discipis* je določil sledečo razdelitev; — *decōrus* primeren.

XLIII.

Centum milium aeris: cenum; — *aeris* = assium aeris; *as* bakren denar v vrednosti 7 h; — *seniorum* (od 46. leta dalje), *iuniorum* (od 17.—45. l) — *praesto sum* sem tu, sem

pripravljen; — *foris* zunaj; — *arma . . . tela* glej XXV. 5.; — *galea* čelada; — *clipeum* (mali, okrogli) ščit; — *ocreae* nožni oklep, golenjak, goleničnica; — *lorica* oklep (naprsni); — *fabrūm* = *fabrorum* rokodelci (kovači in tesarji); — *stipendia facere* biti v vojaški službi, služiti; — *munus* naloga, opravilo; — *machinae* bojni stroji (zlasti za obleganje); — *scutum* ščit (večji in širji kakor *clipeus*); — *quingenta milium censum* nad 50.000 asov; — *adimere* odvzeti; — *verūtum* kopje (krajše in lažje kakor *hasta*); — *funda* frača; — *lapides missiles* metalno kamenje; — *accensi* dodani, prideljeni; — *cornicen* (*cornu*, *cano*) trobec (na rog); — *tubicen* (*tuba*, *cano*) trobentač; — *hōc* (*censu*): *abl. comp.*; — *immunis militiā* prost vojaške službe; — *ornare exercitum* oborožiti; — *ex publico* iz državne blagajne; — *zveza: et viduae* (ne le vdove, temveč tudi samostojne žene) *attributae* (*equitibus*) *sunt*, *quae . . . penderent* (plačati), *quibus . . . alerent*; — *dites* = *divites*; — *inclinare* nagniti, zvrniti; — *suffragium* volilna pravica; — *promiscue* brez razlike; — *gradus* razredi, vrste; — *vis omnis* odločitev; — *variare* (*intrans.*) različnega mnenja biti; — *incidebat* = *accidebat* se je dogajalo; — *nec fere umquam* pa skoro nikdar; — *infra* navzdol; — *quadrifariam* v štiri dele; — *regionibus collibusque* po okrajih in gričih; — *tributum*: izredni davek, ki ga je naložila država v sili, zlasti za časa vojske, pa ga je tudi vrnila, kadar je imela polne blagajne; — *aequaliter ex censu* enako na podlagi cenitve; — *rationem inire* vpeljati, uvesti; — *pertinere ad aliquid* tikati se česa, vplivati na kaj.

XLIV.

Maturare aliquid podvzati se s čim; — *lex de incensis lata* zakon o onih, ki so se odtegnili cenitvi; — *minae, arum* grožnja; — *edicere* odrediti; — *suovetaurilia* (namreč: *sacra*, *sus*, *ovis*, *taurus*) svečana daritev svinje, ovce in bika; — *lustrare* spraviti, očistiti; — *id* subjekt; — *condere lustrum* daritev dovršiti; — *ad eam multitudinem* za toliko množico; — *inde deinceps* nato še; — *augere* razširiti; — *agger* nasip, *fossa* jarek; — *proferre* navzven razširiti; — *verbi vis* pomen besede (etimologija); — *postmoerium* prostor za zidovjem; — *circamoerium* prostor na obeh straneh zidu; — *terminus* mejnik; — *continuare* nadaljevati; *aedificia moenibus continuantur*

hiše se drže neposredno zidovja; — *coniungut*: cum moenibus (tako da je zid obenem stena poslopja); — *extrinsecus* = ab exteriore parte, na zunanji strani; — *aliquid puri ab humano cultu soli* nekaj nezazidanega prostora; — *incrementum* naraščanje, razširjanje; — *tantum* — *quantum* (ak. raztezanja) toliko, kolikor; — *proferre* naprej (navzven) pomakniti.

XLV.

Formare ad usus ... urediti za potrebe ...; — *opes adquirere* moč pridobivati; — *addere urbi decus* mesto olepšati; — *inclitus* slaven; — *fanum* svetišče; — *fama fert* poroča se, glas gre (po deželi); — *consensus* soglasje, složnost; — *deosque consociatos*: da so se združili k skupnemu češčenju bogov; — *mire* čudovito, izredno; — *laudare* inf. hist.; — *procere* = primores, principes; — *de industria* namenoma; — *saepe iterando eadem* s tem, da je pogosto navajal iste vzroke; — *perpellere* = impetrare, doseči; — *confessio*: s tem se je javno priznalo; — *caput rerum* glavno mesto celega sveta: — *omissum (esse) ex cura omnium L.* se niso več zmenili za to; — *fors se dat* = fors datur prilika se nudi; — *aetas* človeška doba; — *loco rei habere* imeti za kaj; — *canere* gl. VII. 10.; — *vates* vedež, prorokovalec; — *ibi* = in ea civitate, cuius civis ...; — *antistes* višji svečenik, načelnik; — *ut prima* brž ko; — *celebratā famā* k magnitudo victimae (ki je bila splošno znana); — *incestus* (in, castus) nečist, z nečistimi rokami; — *quin* = quī ne: kako ne, zakaj ne; — *vivus* živ, tekoč; — *perfundi* politi se, umiti se; — *infima valle* spodaj v dolini; — *prae-fluit* = praeterfluit; — *religione tactus* v božjem strahu.

XLVI.

Usu v resnici; — *voces iactantur* govori se; — *voluntatem conciliare* pridobiti si naklonjenost; — *ferre ad populum* narod vprašati (za mnenje); — *consensus* soglasje; — *adfectare regnum* potezati se za prestol; — *immo eo impensius* (nasprotno, še tem bolj) spada k criminandi; — *adversa voluntate* proti volji; — *criminari* dolžiti, črniti; — *crescere* večji vpliv dobivati; — *iuvenis ardentis animi* ognjevit, strasten; — *stimulare* hujskati, ščuvati; — *sceleris tragici exemplum* zločin, kakršen se dogaja

v tragedijah (žaloigrah); — *taedium* gnus, mržnja; — *maturior* prej; — zveza: *et regnum, quod scelere partum foret* (= esset), *ultimum* esset; — *parum liquet* ni prav jasno; — *violentus* silovit; — *fortunā* na srečo; — *mores constituuntur* naredbe se ukoreninijo; — *angere* stiskati, mučiti; *angebatur* vznemirjalo jo je; — *nihil materiae in me est ad aliquid* ni mi nič za kaj; — *aversa* (a marito od svojega moža) *in alterum*; — *mirari, dicere, spernere* inf. hist.; — *cessare* popustiti; *cesso audacia* (abl.) nimam poguma; — *contrahere* združiti; — *fere* = *plerumque*, običajno; — *secretis* (skriven): k *sermonibus*; — *verborum contumeliae* psovke; — *parcere* štediti; — *caelebs* samec; — *contendere* trditi, zagotavljati; — *rectius* raji; — *elanguescere* ginevati, umirati; — *prope diem* prihodnje dni, kmalu; — *temeritas* nepremišljenost, predrznost; — *implere*: z genetivom kakor *plenus*; — *prope continuatis funeribus* s tem, da sta se skoro neposredno vršila dva pogreba (t. j. umor za umorom); — *matri-monio* (dat.) za nov zakon; — *nuptiis iungi* združiti se zakonsko.

XLVII.

Tum vero tedaj šele; — *in dies* dan za dnevom; — *infestus* (pasivno) v nevarnosti; — *spectare ab scelere ad aliud scelus* misliti od jednega zločina na drugega; — *gratuitus* brez koristi; — *parricidium* umor sorodnikov (brata in sestre); — *non sibi defuisse*: virum; — *tacitus* v miru, brezdelno; — *sin minus* če pa ne; — *eo ... quod* zato ... ker; — *istic* = in te; — *quin* gl. XLV. 6.; *accingi* dvigniti se; — *peregrina* v tuji deželi; — *moliri* (s trdom) ustanavljati; — *regale solium* kraljevi prestol; — *parum animi* premalo poguma; — *frustrari* varati; — *facessere* iti, pobrati se; — *devolvi* zvaliti se, pasti; — *instigare* = *stimulare, incitare*; — *animo moliri* s svojim duhom doseči; — *continuus* sledeč neposredno; — *duo continua regna* prestol zapored možu itd.; — *semine* = *sanguine*; — *orta* iz; — *momentum facere* odločevati; — *furiae* blaznost; — *instinctus* naščuvan; — *prensare* (manum alicuius) roko stiskati; — *pro eo*: *beneficio*; — *allicere* vabiti; — *de se ingentia pollicendo* (s tem, da jim je sam delal velike obljube), *regis criminibus* (da je dolžil kralja); — *tempus agenda rei* pravi čas za naklep; — *stipare* obdati, obkoliti; — *inde* vsled tega; — *pavore percussus* prestrašen; — *citare* poklicati; — *extemplo*

takoj; — *fraudi est* je na kvar, škoduje; — *attonitus* osupel; *novitate ac miraculo* vsled nečudenega in nerazumljivega nastopa; — *de me actum est* po meni je; — *maledicta orsus (est)* je začel zasramovati; — *ab stirpe ultima* kar z njegovim rodом; — *non interregno inito* ne da bi bila nastopila medvlada; — *suffragium* glasovanje; — *non auctoribus (patribus)* brez potrđila; — *ita* v takih razmerah; — *fautor* zaščitnik; — *infimum genus hominum* najnižji sloji; — *odio alienae honestatis* iz sovrašťva do drugih poštenih ljudi; — *ereptum* = eripuisse et; — *sordidus* umazan, nizek; — *aliquid in aliquem inclinare* naložiti komu kaj; — *fortuna* = res familiaris, premoženje; — *insignis* zaznamovan; — *ad invidiam*: excitandam; — *unde* = ut inde; — *egentissimus* tukaj: berač; — *largiri* bogato obdarovati.

XLVIII.

Orationi intervenire med govorom zraven priti; — *trepidus* hiter, nagel; — *excitatus*: domo; — *qua audacia* (abl.) kako se predrzneš; — *zveza*: *filium regis* multo potiorē regni heredem esse quam servum; — *potior* bolj opravičen; — *per licentiam* nesramno, predržno; — *insultare alicui* zasramovati koga; — *fautores* stranki; — *regnaturum*: esse eum, qui vicisset; — *ultima a udere* zavisi od *necessitate cogente*; — *medium arripit* S. ga zgrabi sredi (krog telesa); — *in inferiorem partem per gradus* doli po stopnicah; — *senatum cogere* = continere; — *abhorrere ab* zgražati se nad čim; — *carpentum* gl. XXXIV. 8.; — *certe* gotovo; nasprotje k *creditur*; — *nec reverita* in ne da bi se sramovala; — *coetus us* skupščina, zborovanje; — *facessere* XLVII. 5.; — *ad summum C. vicum* na vrh c. ulice; — *flectenti (ei) carpentum dextrā* ko je ukazala zaviti na desno; *zveži* z *restitit* (se je uprl); — *clivus* grič, strmec; — *inhibere frena* nategniti uzdo; — *is, qui iumenta agebat* voznik; — *foedus* grozen, gnusen; — *monumento est* spominja na to; — *amens* brezumen, brez pameti; — *partem sanguinis ac caedis paternae* krvave sledove umorjenega očeta; — *contaminare* dotakniti se, omadeževati; — *vehiculum* voz; — *respergere* pošćropiti; — *penates* = domus; — *quibus iratis* = ut iis iratis, tako da vsled njih jeze; — *zveza*: *exitus* (konec) *malo r. principio similes prope diem sequerentur* (je moral

slediti); — *moderatus* preudaren; — *succedenti regi* naslednik; — *aemulatio* posnemanje; — *iusta ac legitima regna occidunt* vrsta pravilno in postavno izvoljenih kraljev preneha; — *id ipsum* pa tudi to; — *quia unius esset* (imperium) samovlada; — *quidam auctores sunt* nekateri poročajo; — *intestinum* (notranji) = domesticum, v rodovini; — *consilia agitare* misliti na kaj, nameravati; — *intervenire alicui* na potu biti, ovirati.

XLIX.

Sepultura prohibere odreči pogreb; — *rebus alicuius favere* somišljenik biti, stranki pripadati; — *consciis* dobro vedoč; — *exemplum male quaerendi regni* zgled, kako se na nepostaven način pride do vlade; — *corpus circumsaepire* za-varovati se, obdati se; — *ad ius regni* da utemelji svojo pravico do prestola; — *ut qui* ker; — *caritas civium* naklonjenost podložnikov; — *nihil spei repono in . . .* ne morem se zanašati na kaj; — *metum alicui incutere* v strah spraviti koga; — *cognitiones capitalium rerum exercere* uprizarjati preiskave na življenje in smrt; — *sine consiliis per se solus* sam na svojo roko brez svetovalcev; — *per eam causam* pod to pretvezo; — *bonis multare* kaznovati z izgubo premoženja; — *suspectus* sumljiv; — *invisus* sovražen; — *sed eos, unde* = a quibus; — *contemptus* zaničevan; — *zveza: et minus indignarentur (patres) per se nihil agi*; — *mos de omnibus s. consulendi* navada, v vseh zadevah vprašati starešinstvo za svet; *domestica consilia* zaupniki; — *facere* skleniti; — *dirimere* razdreti, razveljaviti; — *conciliabat* si je prizadeval pridobiti; — *oriundus* potomec; — *nuptum* (supin) v zakon.

L.

Lucus gaj; — *agere* razpravljati; — *multa iactata erant* mnogo se je govorilo; — *in aliquem invehi* napasti koga; — *clam quidem* sicer še na skrivnem; — *mussitare* šepetati; — *aliquem longe a domo excire* koga daleč z doma poklicati; — *patientiam temptare* potrpežljivost skušati; — *obnoxios* kot podložnike; — *imperium in Latinos* vlada nad L.; — *adfectare* potezati se; — *quod: imperium*; — *bene credo* prav storim, da zaupam (komu kaj); — *zveza: debere et (= etiam) Lati-*

nos credere (ei imperium); — *quamquam ne sic quidem alienigenae* pa tudi tedaj ne, ker je tujec; — *paenitet me alicuius* nezadovoljen sem, naveličal sem se; — *quid spei melioris* = *quam spem meliorem*; — *portendi* kazati se, napovedovati se; — *seditiosus* uporen, *facinerosus* hudoben, pregrešen; — *artes* sredstva, lastnosti; — *cum maxime disserteret* prav tedaj, ko je govoril z največjo vnemo; — *id temporis* tako pozno; — *disceptatorem sumere aliquem* koga za sodnika poklicati; — *in gratiam reconciliare* koga spraviti s kom; — *morari* muditi se; — *cognitio* preiskava (in razsodba); — *transigere* dokončati; — *infortunium habere* kaznovan biti (tukaj: od očeta, ki ima patriam potestatem).

LI.

Increpare zmerjati, psovati; — *confestim* takoj; — *necem machinatur* misli, kako bi ga umoril; — *terrore opprimere aliquem* ustrahovati koga; — *pro imperio* po svoji uradni oblasti; — *falsum crimen offerre* po krivem obdolžiti; — *insons* nedolžen; — *deversorium* = § 8 *deverticulum* stanovanje; — *magna vis* velika množica; — *quasi* kakor da bi; — *res nova* nečujen dogodek; — *hesterna mora* včerajšnja zamuda; — zveza: *dici* (da se govori) ab Turno *necem* parari; — *differre* preložiti; — *auctor concilii* sklicevatelj; — *insectatio* napad; — *spem destituere* nado uničiti, prekrizati; — *deferre* poročati; — *aliquid ad aliquem conferre* nanositi, nakopičiti kaj pri kom; — *inde* kar na mestu; — *ob eam* (moram); — *nisi* razun če; — *vim parare* upreti se (s silo); — *ex omnibus locis* iz vseh kotov; — *enimvero* tedaj seveda; — *catenae* verige; *c. Turno iniectae* so ga vklenili; — *invidia atrox* huda razjarjenost; — *indictā causā* brez preiskave, ne da bi ga zaslišali; — *letum* smrt, usmrčenje; — *ad caput aquae F.* pri izviru F. potoka; — *crates* dračje; — *superne* od zgoraj, na glavo; — *inicere* zmetati na koga.

LII.

Novare obnoviti, predruožiti; *res* državni red, obstoječe razmere; — *merita poena aliquem adficere* kaznovati koga, kakor zasluži; — *foedere teneor* zavezan sem po pogodbi; —

res omnis A. cedit in Romanum imperium vsa a. država preide v rimsko oblast; — *utilitatis omnium causa* v splošno korist; — *id magis censeo* zdi se mi bolje, imam za bolje; — *excidium* razrušenje; — *persuasum (est) Latinis* so se dali pregovoriti; — *superior Romana res erat* R. so imeli (dobiti) večje pravice; — *capita nominis Latini* = primores; — *stare ac sentire cum aliquo* krepko stati na strani koga; — *Turnus* — *documentum* Turnova usoda je bila kot svarilen zgled vsakemu še dobro v spominu; — *ex edicto* po naročilu, na povelje; — *zveza: miscuit, ne*; — *secretum imperium* lastno poveljevanje; — *propria signa* svoje oddelke.

LIII.

Dux belli pravus nezmožen, slab vojskovodja; — *quin da, celo*; — *aequare aliquem* enačiti se, doseči; — *degeneratum* (subjekt k *offecisset*) spriden je (v slov. glagol!); — *decus* slava, prednost; — *officere* škodovati; — *bellum movere alicui* začnem se vojskovati s kom; — *divendere* razprodati; — *reficere* dobiti, prejeti; — *animo concipere amplitudinem templi* je napravil načrt za zgradbo veličastnega svetišča; — *deum* = *deorum loci maiestas* vzvišenost kraja; — *captivam* = *captam*; — *seponere* na stran položiti, shraniti; — *excipit me bellum* takoj nato začnem vojsko; — *spe (abl. comp.) lentius* ki je trajala dalje nego je pričakoval; — *pulso: Tarquinio a moenibus*; — *ars* sredstvo; — *minime* prav nič; — *velut posito bello* kakor da se je nehal vojskovati; — *minimus*: natu; — *conqueri* tožiti, pritoževati se; — *frequentia* = *magnus numerus*; — *solitudo* osamljenost, praznота; — *elabi* uiti; — *bellum manet* vojska še traja; — *quod si* ako pa: — *supplex* ponižno proseč; — *tegere ab* = *defendere ab*; — *supplicium* grdo ravnanje, trpinčenje; — *forsitan* (= *fors sit an*) mogoče, morebiti; — *etiam aliquid ardoris* vendar še kaj navdušenja; — *nilhil morarrentur: eum* zadrževati; — *infensus irā* v svoji jezi; — *porro* dalje; — *ad ultimum* naposled; — *credere: se*; — *futurum esse, ut transferatur*: opisari inf. fut.

LIV.

Adhiberi (inf. hist.) so ga pritegnili, povabili; — *identidem* venomer, kar naprej; — *auctor belli sum* svetujem, priporočam vojsko; — *sibi praecipuam prudentiam adsumere* po-

seбно razumnega se kazati; — *nosset* = *novisset*; — *sensim* polagoma; — *promptus* odločen; — *vana fides* neopravičeno zaupanje; — *ad ultimum* naposled; — *magnifice* darežljivo, radodarno; — *sciscitari* poizvedeti; — *quandoquidem* ker že; — *dubiae fidei* (gen. qual.) nezanesljiv; — *deliberabundus* premišljujoč; — *inambulare* izprehajati se; — *papaver* mak; — *baculum* palica; — *ut re imperfecta* misleč, da ni nič opravil; — *superbia ingenio insita* prirojena ošabnost; — *nullam vocem emittere* nobene besede izgovoriti; — *tacitis ambagibus* s tihim namigavanjem; — *suā ipsos* (= *ipsorum*) *invidiā* vsled lastne neprikljubljenosti; — *opportunus* ugoden, primeren (za njegove nakepe); — *speciosus* očividni; — *futura erat* je bilo pričakovati, da bo; — *iuxta atque* takisto kakor; — *divisui sum* razdelé me; — *largitio* darilo, obdarovanje; prestavi z glagolom! — *dulcedo* prijetnost; — *sensus* čut (za kaj); — *adimere* odvzeti, zatreti; — *orba consilio auxilioque* brez sveta in pomoči; — *res* država; — *in manum* = *in potestatem*.

LV.

Receptis = *captis*; — *reges ambos . . . patrem . . . filium* oba kot kralja, in sicer . . .; — *religiones* češčenje, kult. — *area* stavbeni prostor; — *axaugurare* odvzeti prejšnje posvečenje; — *sacellum* kapelica; — *in ipso discrimine pugnae adversus R.* v odločilnem boju z Romulom; — *inter principia condendi h. o.* medtem ko so se vršile priprave za zgradbo; — *movere numen* voljo razodeti; — *moles* pomembnost, imenitnost; — *admittere* dopustiti; — *addicere* pritrditi; — *omen et augurium* prorokovanje ptičev; — *acceptum est* so razlagali; — *deorum*: k *unum*; — *non evocatum sacratis sibi finibus* da se ni dal pregnati iz kraja, njemu posvečenega; — *perpetuitas* večno trajanje (glagol!); — *portendere* naznanjati; — *integer* nepoškodovan, nestrohnél; — *facies* obličje; — *haud per ambages* brez ovinkov, odločno; — *impensae* izdatki, stroški; — *animus* vnema, veselje; — *manubiae* plen; — *operi ad culmen* (do vrha) *perducendo*: dat. fin.; — *destinare* določiti; — *suppeditare* zadoščati; — *eo magis — quam* zato bolj — kakor; — *pondo* (stari abl. od *pondus*) po teži; — *tum* (atributivno) tedanji; — *zveza*: *et fundamenta nullorum non* (= *omnium*) *operum, ne huius quidem magnificentiae, exsuperaturam* (presega).

LVI.

Operae službe; delavci, tlačani; — *zveza: qui labor et ipse* (že itak) *haud parvus*; — *militia* vojaška služba; — *gravari* = *graviter ferre*, težko prenašati; — *postquam* odkar; — *specie minora* neznatnejši; — *laboris aliquanto maioris* dokaj težavnejši; — *traducebantur*: plebs; — *foros* gl. XXXV. 8.; — *cloaca maxima* veliki odvodni kanal (še danes ohranjen); — *purgamenta* nesnaga; — *receptaculum* prejemališče; — *nova haec m.* sedanji (Livijeve dobe); — *exercere* mučiti, trpinčiti; — *rebatur* (reor): Tarquinius; — *latius occupare* razširiti; — *praesidia* obmejne trdnjave; — *columna* steber; — *pectus alicuius povere percellere* prestrašiti koga; — *responsa sortium* odgovor proročišča; — *longe alius ingenio* mnogo bolj nadarjen; — *quam eius ingenium erat, cuius simulationem induerat* (kakor se je delal); — *avunculus* ujec; — *timendum, concupiscendum* = *quod (rex) timere, concupiscere posset*; — *contemptu tutus sum* varuje me moj žalostni položaj; — *ex industria* nalašč, namenoma; — *factus ad imitationem stultitiae* ko se je uživel v vlogo norca; — *Bruti* = stulti; — *haud abnuī* ni zavrgel, je sprejel; — *abtentus* pretveza; — *liberator animus* = a. *liberaturus*; — *latens* = *occultus*, skrit; — *opperiri* pričakovati; — *ludibrio verius quam comes* bolj za šalo nego za družbo; — *cornus* dren, *corneus* iz drenovega lesa; — *ad id* v ta namen; — *cavare* izdolbsti; — *per ambages effigies* skrivna podoba; — *cupido incedit animum* zaželim; — *specus* (votlina, žrelo), *ex infimo specu* iz globočine; — *osculum* usteca, poljub; *osculum ferre alicui* poljubiti; — *zveza: Tarquinii rem summa ope* (popolnoma) *taceri iubent*, ut Sextus; — *aliō spectare* drugam meriti; — *prolabi* zdrkniti, spotakniti se; — *scilicet* seveda, kajpada.

LVII.

Divitiis praepollens zelo bogat; — *ditari* bogateti; — *exhaurio* izčrpan; — *delenire animos popularium* potolažiti jezne rojake; — *regno infestos* ki so sovražili; — *temptata res est* poskusili so; — *aliquid parum procedit* ne gre prav izpod rok; — *munitiones* stroji za obleganje; — *satis liber* precej neomejen; — *commeatus* dopust; — *otium terere* čas

si kratiti. — *comissationes* popivanje; — *incidit mentio de* pogovor pride na kaj; — *miris modis* prav posebno, izredno; — *vigor iuventae inest* čutim v sebi mladeniški ogenj; — *invisere ingenia* pogledam, prepričam se o značaju; — *nostrae* naše žene; — *spectatissimum est* največ velja; — *necopinatus* nenaden; — *incalescere vino* razgret biti od pijače; — *age sane!* no, dobro! — *citatis equis* spodbodejo konje in; — *tenebrae se intendunt* mrak lega (na zemljo); — *in convivio luxuque* pri razkošnem obedu; — *lana* volna; — *lanae deditus* predem; — *lucubro* (lux) delam pri luči; — *muliebre certamen* prepir o ženah; — *laus penes me est* meni prisodijo prvo darilo (prvenstvo); — *et tum quidem* tedaj pa; — *ludus nocturnus* ponočna zabava.

LVIII.

Paucis interiectis diebus malo dni potem; — *cubiculum ingredi* stopiti v spalnico; — *ita facto maturatoque opus esse* da se mora to zgoditi, in sicer kar najhitreje; — *ab nuntio erat conventus* aktivno: nuntius eum convenerat (ga je bil srečal); — *lacrimae oboriuntur* solze se udero; — *satın* (satisne) *salvae*: res tibi sunt? ali je vse v redu? — *pudicitia* nedolžnost, poštenje, čast; — *animus* vest; — *impune* brez kazni; — *date dexteras fidemque* sezite v roko in prisezite; — *pestifer* pogubonosen; — *aeger animi* žalosten; — *noxa* krivda; — *delictum* pregreha, zločin; — *mens* volja; — *consilium* namen; — *videritis* (coni. pf imperat.) glejte; — *mihi debetur* meni gre; — *supplicium* kazen; — *culter* nož; — *defigo* sunem, zabodem.

LIX.

Luctus žalost; *occupatus* = impletus (ves v žalosti); — *manare* kapati; *culter* manat *cruore* od noža curlja kri; — *exigere* zasledovati; — *stupere* strmeti; — *iam inde* odslej neprestano; — *concio* zberem, skličem; — *miraculum rei novae atque indignitas* grozna novica; — *scelus ac vis* nasilni zločin; — *castigator* — *auctor* (v slov. glagol!); — *motus* ustaja, upor; — *quacumque incedit* povsod, kjer se prikaže; — *haud temere esse* da nekaj pomeni; — *magistratus* služba; — *pectoris* = animi; — *vis ac libido* iz strasti storjen zločin; — *exhaurire* izkopati; — *demergere in* potopiti; zlorabiti za kaj;

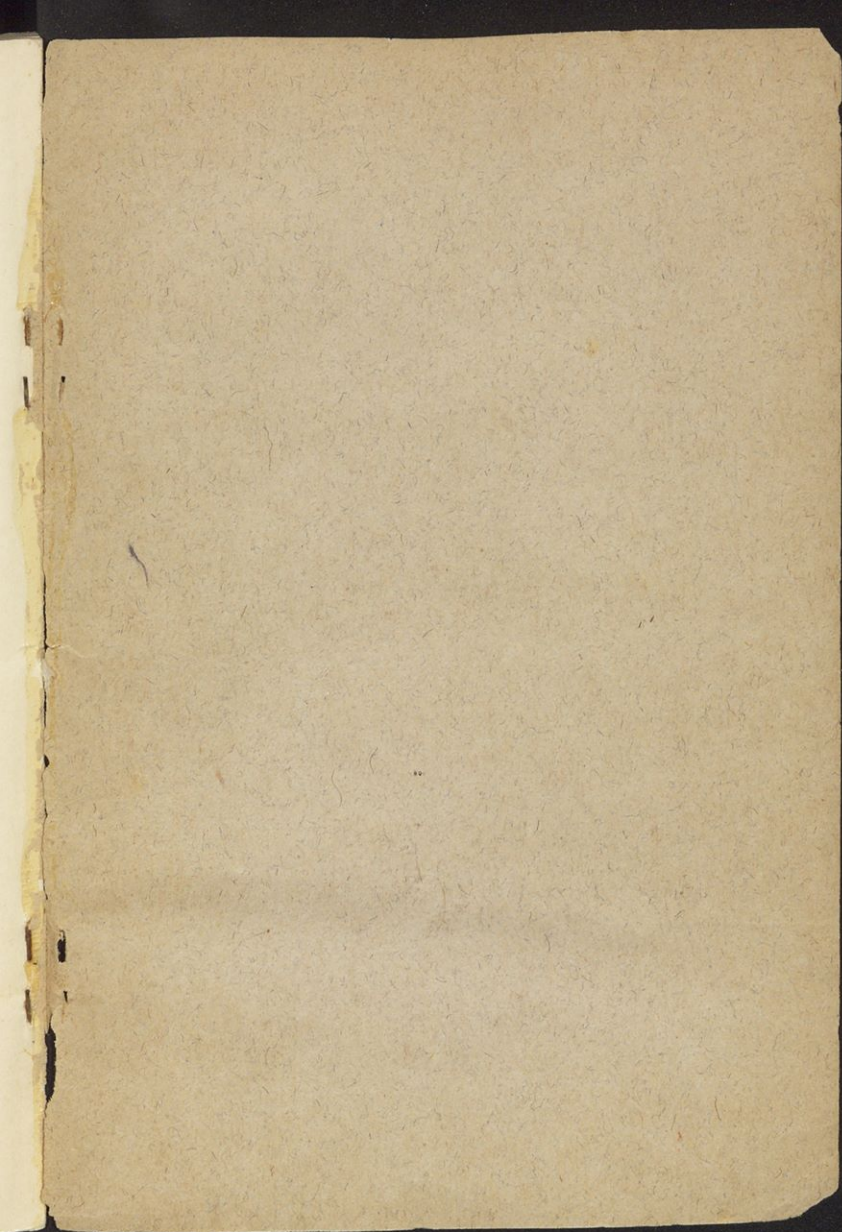
— *opifex* rokodelec, *lapičāda* (lapis, caedere) kamnosek; — *memorata*: est; — *relatū* (sup.) k *facilia*; — *abrogare* od-
vzeti; — *ultro* svojevoljno; — *nomina dare* zglasiti se; — *exsecrantibus* (eam) proklinjati.

LX.

Nuntius poročilo; — *re nova trepidus* prestrašen vsled
nepričakovanih dogodkov; — *pergere* hiteti; — *viam flectere*
ogniti se, iti po drugi poti; — *obviam fieri* srečati; — *exsu-
latum* = in *exsilium*; — *simultas* sovraštvo; — *rapina* rop,
ropanje; — *sibi concierat* si je bil nakopal; — *regnatum* (est)
= *reges fuerunt*; — *ex commentariis* po pisni naredbi.

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

GS

38 295 [1]

202422889

COBISS ®